

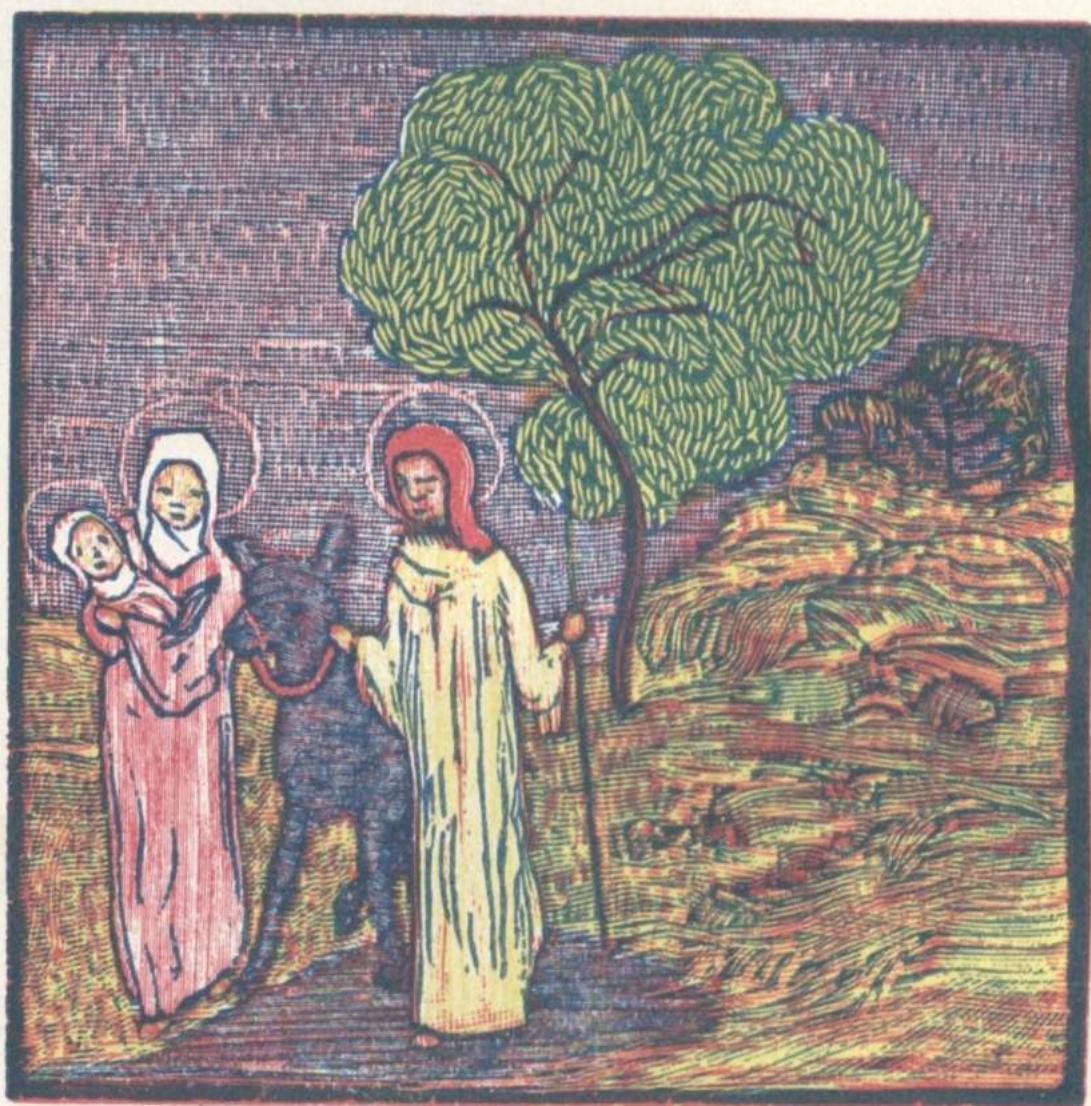
NOVA & VETERA

ČÍSLO ČTVRTÉ. V KVĚTNU LÉTA PANĚ MCMXIII.

OBSAH:

LIST RACHILDIN O LEONU BLOY. — DVA LISTY ABBÉHO PIENTA CORNUAU O LEONU BLOY. — ANDRÉ GIDE: JOHANNA D'ARC OD PÉGUYHO. — GEORGES ROUAULT: INGRES VSTÁVÁ Z MRTVÝCH. — LIST SV. BERNARDA JINDŘICHOVI ARC. MOHUČSKÉMU. — Z POSLEDNÍCH LISTŮV AUBREYE BEARDSLEYHO. — VINCENT D'INDY O FILOSOFII. — J. S. REZENDE: MŮJ FLOS SANCTORUM. — Z VYSOKÉHO UČENÍ PRAŽSKÉHO. — COŽ MYSLÍTE, PŘÁTELÉ? — DVA DŘEVORYTY JOSEFA VÁCHALA. — DŘEVORYT MAURICE DENISA.

JOSEF VÁCHAL DO DŘEVA RYL.

LIST RACHILDIN

Paříž, 1. září 1912.

Tvář z *Apokalypsy* (nezapomeňme, že *Apokalypsa* jest nebeský *Erbovník!*), typ pána urozeného, nepřístupného až k zločinu, jest temný a zářící, jest *zjevením* v celém řeckém smyslu toho slova. Leona Bloy nemožno milovat ani pochopiti, přes jeho jazyk tak údivně francouzský. Ohnivě kolo, jež otáčí se v jeho mozku, osvětluje ho a oslepuje na osudy lidské. Na něm, nespolečenském, zobrazuje se proces, velice živoucí proces všech společností. Kdo kráčí do absolutna, nemůže si umíniti, že bude dbáti kolejnic, zastavuje se slušně v řádných nádražích. Stěží si pomyslíme úředníka, jenž by se odvážil vzkřiknouti: *pět minut zastávky! na Šelmu bělohřívou!*

Byl chud v rysech žebračka-nevděčníka. Byl zoufalcem skrze veliké tohoto světa, kteří jsou pod kroky archandělů tak jako tak lejnem koňů, na jejichž oporu nespolehá..., ale jenom

andělé letí a na sedla nespolehají. Vyhledavatel krásy, čistoty, jest tolik výstřední, že raději se na něho kydá, než by se studoval. Satan kdyby ještě žil, znal by správnou cenu svého dědičného nepřítele, a vyhnul by se mu, by se s ním neskřížil.

Jednou večer, vzpomínám si, bylo to v tragický pátek náboženství, jehož jsem zapomněla, vstoupila jsem do kteréhosi pařížského kostela a mezi davem zvědavým nebo světačným uzřela jsem muže pokorně se klanějícího. Jeho obličej koupal se v slzách jako obličej dítky lítostnického, a jeho veliké oči věrného strážce Svaté Budky jevily netušenou svěžest prvotní dětinnosti. Modlil se. Stojíc za ním, cíhala jsem na mžikovou roztržitost. Zdál se skalou vprostřed přílivu a odlivu, na niž narážely vlny vstupujících a vycházejících. Byl to Leon Bloy.

Žena, hodná toho jména, nikdy nepatřila mlčenlivě ze zadu na muže, aby se tento nebyl obrátil. Leon Bloy setrval nepohnut.

...I usoudila jsem, že bude rozumno odchýliti se na levo!...

RACHILDE.

LIST ABBÉHO PIENTA CORNUAU

pořadateli revue *Les Marches de Provence*,
v čísle říjnovém 1912.

Le Prieuré Saint-Louans,
28. srpna 1912.

Pane řediteli,

Prosím naléhavě o místo v říjnovém čísle
vaší revue, bych tam promluvil o Leonu Bloy
s hlediska, se kterého jeho přátelé, patřící naň
bez pochyby jako na velikého umělce, nebu-
dou ho možná míti dostatečně osvětlena. —
Ano, Bloy jest spisovatel velemocný. Jest jím
tolik a tak silně rozechvívá jisté duše, schopné
proniknouti jeho myšlenku, že, když četly
jeho, nemohou už čísti nikoho. Nevěřím, že
by bylo pro spisovatele slávy vyšší než tato.

Ale Bloy jest přede vším veliký křesťan; a to dlužno říci bez obalů v revui, jež si osobuje čest představovati ho obecenstvu.

Ano, křesťan v plné síle slova; to jest přítel Kristův až po obětování bez mezí, až k smrti.

Není dokonce ani křesťanem z řady, nýbrž hlavou, jedním z těch, kteří pozitivně mají poslání povolávati duše a vésti je Pánu.

Och! Rozumím dobře, že není oficiálně ustanoven v Církvi pro tento úřad apoštolský; nikdy se ostatně nesesměšňoval a nevlastnil si ho. Svítí s láskou na cestu duším dobré vůle; a když je tak dovede k nohám kněze toho, jehož Prozřetelnost jakoby označuje k dokonání božského díla, nechť byl sebe poníženější; — uchyluje se někam do mlčenlivého ústraní, by se slzami děkoval Bohu, že si ho vyvolil za převozníka.

A přece taková jest jeho tajemná a vznešená investitura v tomto převysokém poslání, a taková jsou požehnání Ducha Svatého na jeho knihách, že ti, kdož je čtou, pronikajíce do jejich síly i něhy, jdou skoro nezbytně k Bohu, pro kteréhož jedině byly napsány.

A myslím, tolik-li moderních katolíků se odvrací od Bloy, děje se tak proto, že zvětřili toto nebezpečí, toliko jediného se bojíce: by nebyli strženi náhlým útokem entusiasmu

a vržení tímto strašlivým přítelem Božím, bez kompromisů a bez odkladů, do zuboví kolkřestanského heroismu, který jest jejich děsem.

Znám kněží, kteří mnoho dostali od Leona Bloy, více než od kohokoliv jiného na tomto světě, a kteří se tím netají. Jeho vášeň pro pravdu rozplamenila jejich život. Jeho odvaha pokojná vůči všem obětem potřebným, vzmužila jejich srdce, někdy se třesoucí.

A jeho neslýchaná věrnost, na všechny hrozby a přes pokusy svůdné, za jeho dlouhý život katolického spisovatele, vzbudila v nich onu hrůzu, jež poctívá muže, ze všech těch šilhavých přizpůsobování, kde bídne bere za své neporušenost charakteru.

Kolik jich naučil nadcházkám vedoucím k Bohu bez oklik, těm cestám Absolutna, u nichž kvetou zářící pravdy, zasazené kdysi Ježíšem, jež jsou božské a přečisté květy svatého Evangelia!

A také kněží, kteří znají cenu duší, kteří chtějí jejich velikosti, kteří mají ostatně péči osvětlovaný vzestup, nemohu přát nic opravdověji účinného, nežli hledati v díle tohoto bezúhonného umělce učení bezpečné, ušlechtilé a bez úbytku, které do něho tak velice všude vsazuje s jedinou vůlí, v pravdě sloužiti slávě Boží.

A dumám s oslněním o pravé kráse oné myšlenky, napsané duší, jež ho zná nejlépe z lidí: „Duch Leona Bloy jest jako kathedrála, v níž by Nejsvětější Svátost stále byla vystavena.“

PIENT CORNUAU,

býv. Almužník Námořnictva.

SVATÝ BERNARD

Jindřichovi Arcibiskupu Mohučskému.

Ctihodnému pánu a nejdražšímu otci JINDŘI-
CHOVI, arcibiskupu Mohučskému, BERNARD,
opat Jasno-Dolský, aby našel milost u Boha.

List Lásky vaší s náležitou úctou jsem
přijal; ale velmi jsa zaměstnán, odpovídám
krátce. Že se mi svěřujete se svou stížností,
znaméním jest a zárukou lásky a zvláštní po-
kory projevem. Neb kdo jsem já, nebo jaký
dům otce mého, aby se mně podávala zpráva,
že se pohrdá arcibiskupem a stolci metropo-
litnímu že se děje bezpráví? Nejsem-liž já
dítě maličké, neznající vstupu ani východu
svého? Ale věru, není mi neznámo slovo
pravdy, které vychází z úst Nejvyššího: *Ne-
zbytno jest, aby přicházelo pohoršení, ale běda
tomu, skrze něhož přichází!* Onen člověk,
o němž jedná váš list, není poslán ani člově-

kem, ani skrze člověka, ale ani od Boha. Chvá-
stá-li se, že jest mnichem nebo poustevníkem
a z toho si osobuje svobodu, či úřad kazatel-
ský: ať ví, a jest povinen věděti, že mnich
nemá úřadu učícího, nýbrž hořekujícího¹⁾:
a proto město budiž mu vězením, samota
rájem. Ale tento naopak, i samotu žalářem,
i město rájem má. Ó člověka bez srdce! ó člo-
věka bez hlavy! jehož hloupost vyzdvižena
jest na svícen, aby ji viděli všichni, kdož jsou
v domě.

Tré věru naprosto zasluhuje na něm výtky:
že si osobuje úřad kazatelský, že pohrdá bi-
skupy a že si dovoluje schvalovati vraždu.
Nová jakási mocnost. Zdaliž jsi ty větším než
otec náš Abraham, který odložil meč na zákaz
téhož, na jehož rozkaz jej byl pozdvihl? Zdaliž
jsi ty větším knížete Apoštolův, který se otázel
Pána: *Pane, máme-li bítí mečem?* Jenže vy-
učen jsi veškerou moudrostí egyptskou, to
jest moudrostí tohoto světa, která jest hlou-
postí u Boha. Jinak řešíš otázku Petrovu než
ten, který praví: *Obrať meč svůj v místo jeho.*
Neboť každý, kdo meče se chápe, mečem za-
hyne. Zdaliž Církev nad Židy netriumfuje
hojněji, den co den je usvědčujíc nebo obra-

¹⁾ Srov.: Jeroným proti Vigilantiovi, kap. 6.

cejíc, než kdyby jednou a rázem je strávila v ústech meče? Zdaliž jen zbůhdarma ustanovena jest ona všeobecná modlitba Církve, jež se obětuje za věrolomné Židy od slunce východu až na západ, aby Bůh a Pán sňal roušku se srdcí jejich, aby k světlu pravdy ze svých temnot byli vytrženi? Neboť kdyby nedoufala, že ti, kteříž nevěřící jsou, uvěří, zdálo by se jí zbytečným a marným, modliti se za ně. Ale pozoruje zrakem zbožnosti, že Pán milostivě ohlíží se po tom, kdo se odplácí dobrými věcmi za zlé a milováním za nenávisť. Kam se tedy podělo, co praveno jest: *Viz, abys nepobíjel jich* (Žalm 58, 12)? Kam se podělo: *Až plnost pohanů vejde, tehdáž veškeren Israel spasen bude.* (Řím. XI. 25, 26)? Kam se podělo: *Stavě Jerusaleme Pán, rozptýlený lid Israelský shromáždí* (Žalm 146, 2)? Či naděláš z Proroků lhářů a zmaříš všechny poklady dobrotivosti a milosrdenství Ježíše Krista? Tvoje nauka není tvou, nýbrž toho, který tě poslal, otce. Jenže, myslím, stačí ti, budeš-li jako mistr tvůj. Bylť on vrahem od počátku: onen lhář a otec lži (Jan 8, 44). Ó příšerná vědo! ó moudrosti pekelná, přičící se Prorokům a odporující Apoštolům, rozvrátě zbožnosti a milosti! O nejnekalejší kacírství! o nevěstko svatokrádežná, která, byvši oplod-

něna duchem falše, počala bolest a porodila nepravost! Volno, ale nedovoleno jíti tak dál. Posléze, abych všechno krátce shrnul, co o tom myslím: jest to člověk veliký v očích svých, plný ducha zpupnosti. Z jeho slov a skutků čouhá úsilovná snaha učiniti si jméno dle jména velikánů, kteří jsou na zemi: ale nemá nákladů k dokonání. S Bohem.

ANDRÉ GIDE:

JOHANNA D'ARC OD
CHARLES A PÉGUYHO

JOHANNA D'ARC OD CH. PÉGUYHO

Cuverville.

Utekl jsem z města na několik dní, znaven, utřískán zápasem smnohonásobnými zaměstnáními, která rozkloubují příliš myšlení. V Paříži marně se namáhám, nejlepší dnové se roztřepují; korespondence, drobné četby bez užitku, rozmanité starosti, dráždivé roztržitosti skutečnem, sympatie — tyto harpie cuchají útek; nemohu tam utkati nic hustého.

Vzal jsem s sebou více knih a těšil jsem se, že je budu čísti za deště, tím lépe a tím raději, že bych je četl bez nesnesitelné péče o nich psáti. Ale vzal jsem s sebou také *Johannu d'Arc* od Péguyho; pootvírám ji a skoro ihned nemám již pozornosti pro nic jiného. Podivná kniha! Krásná kniha! Nic od *Stromu Claudova* nepřekvapilo mne více. Píšu špatně

ustálen, zcela opojen; bude-li se zdáti, že jest to přiovilé, necht; není tohle přece článek.

Jiní vypravovali o *Sešitech* Péguyových; až podnes jejich pochybné štěstí putovalo v stínu, trpělivě, zdlouhavě, úporně.¹⁾ Potom článek Michela Arnaulda, však vyšel zde;²⁾ a ihned jako ony ohně na vrších úplně natchystané, jež čekaly jen na signál, aby vyšlehy, a vyzývající se po sobě jeden za druhým se zapalují, — článek Daniela Halévyho v *Tempsu*; v *Débats* článek od C. Lucas de Pesloüana... od nynějška *Sešity* budou prospívati ve světle. A Péguy si toho dobře zasloužil.

Pan C. Lucas de Pesloüan uvádí jakési Barresovo interview, jehož jsem neznal, jež s potěšením jsem četl a s potěšením zde cituju: „Literatura v úpadku! Jaký omyl!... Skvělé probuzení vášní a energií všude se projevuje v mládeži... Jděte do Latinské Čtvrti do skrovného hospodářství *Sešitů dvounedělních* (*Cahiers de la Quinzaine*)... Nic není obyčejného, nic není stlačeného v takovém prostředí. Ejhle duše, které překypují. Mluvíte mi o osla-

¹⁾ Bylo by správněji řečeno, že Péguy putoval v stínu svých *Sešitů*.

²⁾ V *la Nouvelle Revue Française*.

bení myšlenky a povah. Já vám ukazuju skupinu lidí, kteří mají ideál, a pamatujte si, ideál, který ovládá jejich osud. Právě to jest krásné u takového Péguy, u takového Maurrasa. Ustavičná společnost jejich myšlenky jim postačuje a je zušlechťuje....“ — „Jest třeba umět vážit si ceny takového mínění“, dodává p. C. Lucas de Pesloüan...

Vždyť poznává Barrès v *Mysteriu Milosrdenství Johanny d'Arc*, a my to poznáme s ním, vlastní své učení v tom, co má nejprospěšnějšího, své theorie v tom, co mají nejjistějšího.

A pak, mysterium se odehrává v Domrémy, v Lotrinsku, čímž důvěrnosti přibývá. Když člověk pocítuje, jak subtilně malá Hauvietka, rozpravěčka Johanny z Arku, zpřiznňuje se s Koletou Baudocheovou, tu snadno jest mně dohadnouti se, jak ta i ona podobizna jsou podobny.

Jsem malá Francouzka, jež jasně vidí, zvolává Hauvietka, a nedopustím mluvit. Jsem malá Lotrinka, jež jasně vidí.

Čím byla křesťanská farnost, francouzská farnost na počátku XV. století; čím byla lotrinská farnost v samém srdci křesťanstva; kterak neštěstí doby, pohromy, občanské roztržky království odeznívaly v životě domácím, poskytující mu prohloubení, jakého nikdy snad nedosáhl; vytvořivše

mystickou pannu; kterak v tomto křesťanstvu, v tomto národě křesťanském svatost vyrůstala, takřka sama a sama, prostá a sama o sobě nevědoucí; nikoliv zpracovávána „křesťanskými cvičeními“, násilnostmi skleníkového zahradnictví, umělým chovem, ale doslovně v samé zemi jako květ polní, jako rostlina bujará a živoucí, dcera rodné půdy, přirozená v tomto smyslu jako nadpřirozená, a která zapustila do prsti kořeny neuvěřitelné hloubky; kterak největší událost světa, a nejkrásnější přibyla takto přirozeně na svět, vyšla všecka naivní a všecka nová, toho právě pan Péguy se ujal, by to zpřítomnil v tomto mysteriu...

Zpřítomniti, takové jest to slovo; zde Péguy nic nevysvětluje: on z-přítomňuje; totiž převádí do přítomnosti tuto minulost. Žádný archaismus. Leda že, byla-li větší bída tehdy, toto tehdy snad by bylo dnes. Ta sklíčenost dnes, ta úzkost; ta svatost dnes; jeví se zde zároveň možnou a nezbytnou; pučí a vzrůstá přirozeně. Nejevila se tehdy možnější a pravděpodobnější; není méně možna a méně pravděpodobna dnes.

—

Celou knihu bylo by možno rozdělití ve tři výjevy; údivnou modlitbu Johanny z Arku; rozprávku tohoto třináctiletého dítěte s přítelkou Hauviettou — a neznám nic krásnějšího; velice dlouhý rozhovor mezi Johankou

a jeptiškou Gervasií, přerušný nekonečnou samomluvou této Gervasie. Chod myšlení jest velmi vláčný, ale jistý. Písmo Péguého nerýsuje nikdy linie, snaží se pokrýti prostor.

Usmyslil jsem si, po tomto kousku cesty projíté, znovu ji projíti několika kroky. Dvanáct vět by mi bylo bývalo stačilo, bych shrnul těchto dvě stě padesát stran. Ale tato opakování, ba tato omílání hrají v kuse, jsou jeho částí. Všechno by zrušil, kdo by se pokoušel omeziti je na jistou míru.

Vím dobře, že tato opakování, tato omílání, tyto návraty k pověděnému, tyto refrény byly již v předešlých sešitech. Řekneme však, že způsob ten, by byl osobní Péguému, jest nevhodný tomuto Mysteriu? Nikoliv; ale řekneme raději, že Pégué, by napsal tuto knihu podivnou, byl plně nachystán — poznamenán. Jest zde něco lepšího než osvojení si nějakého způsobu, jest zde osvojení si *stylu*; totiž „samého člověka“.

Styl Péguého jest podoben stylu starých litanií. Jest podoben onomu zpívání, kterým chudé dítky Rouenské, po starobylém obyčeji, chodí zpívat tempem velmi rychlým a hlasem pronikavým v den Králů, koledující ode dveří ke dveřím:

Dejte, dejte částku Bohu! — Budeme vám zpívat Evanděl'ja — Evanděl'ja Pána Našeho... —

Viděl jsem ho živého, viděl jsem ho mrtvého — při svitu čtyř hromniček, — dejte, dejte troniček, atd. atd. —

Jest podoben zpěvům arabským, monotonním zpěvům plání; možno jej přirovnati k poušti; poušť kopejšnicková, poušť písková, poušť kamenná...

Styl Péguyho jest podoben křemenům pouště, jež jdou za sebou a jež se podobají, z nichž jeden jest skoro jako druhý, pramálo od sebe rozdílní; rozdílností, která znovu začíná, vzchopuje se, opakuje se, jako by se opakovala, stupňuje se, přituzuje se, a vždy zřetelněji; postupuje se do předu. A co ještě přidati k těmto rozmanitostem; těchto krajin mnohomluvných, jež v prostranství jediného pohledu, aniž třeba otočiti očí, poskytují mi více věcí než možno slyšeti za celý život. Nechci již milovati leč pouště nebo zahrady; zahrady velice ošetřované a pouště jednotvárné; kdetyž květ, nebaspoň skoro podobný opakovati bude skoro podobnou vůni; a to na míle daleko; a týž křemen tutéž barvu, a přece po každé pramalounko rozdílnou; jako arabská flétna tutéž větu, skoro tutéž, po celý skoro koncert; jako věřící tutéž modlitbu, po celý

čas svého modlení, nebo aspoň skoro tutéž, o vlásek jinak intonovanou, skoro neznatelně, a jakoby proti vlastní vůli, která znovu ještě začíná, a při níž jeho víra se ještě nevyčerpává. Slova! nepustím vás, táž slova, a nedám vám pokoje, pokud budete míti ještě něco povědět.

Její hrdlo, které jí bolelo.

Které jí vařilo.

Které jí pálilo.

Její hrdlo vypráhlé a žíznící.

Její hrtan vyprahlý.

Její hrtan žíznivý.

Její levice, která jí pálila.

I její pravice.

Její noha levá, která jí pálila.

A její noha pravá.

Protože její levice byla probodena.

I její pravice.

A její noha levá byla probodena.

I její noha pravá.

Všechny její čtyři údy.

Její žalostné čtyři údy.

A její bok, jenž jí pálil.

Její bok probodený.

Její srdce probodené.

A její srdce, jež pálilo.

Její srdce ztrávené láskou.

Její srdce šířené láskou.

Nepustíme tě, Pane, dokud nám nepožehnáš.

Zádná věta nestačí, by vyjádřila plnou tkáň myšlenky. Slova marně se tísňí jedno přes druhé, jedno proti druhému, nestlačí se nikdy stisknutím tak jistým, aby nedopustila něčemu uniknouti. A každé slovo, z každé věty Péguyho právě řečené odpoutáno, běží po všem, co nechalo utéci.

Opravdu, jaká údivná kniha pro cizince, který by rád nosem se dotkl odstínu našeho jazyka. Nikdy nebyl méně latinský a méně jadrný; svobodnější a podřízenější zároveň, odpovídající úsečněji na sebe menší dýchnutí ducha. Shledáváme se zde s ním znovu, ó radosti! jak byl v Rabelaisovi: ve svém zrodu a zcela mlád!

HAUVIETTA

Modlila jsi se. Nevymlouvej se. Nehaj se. Nevychítám ti toho. Netřeba, bys se hájila. Není v tom nic zlého. Nepotřebuješ se za to hanbiti...

...Marně se budeš snažiti, marně budeš mluvit, marně se domýšleti: tys naše přítelkyně, nikdy nebudeš jako my.

Nemám ti to za zlé. Jsem v ruce dobrého Boha. Jsme v ruce dobrého Boha všichni, i celá země jest v ruce Boha dobrotivého. Jest třeba každého a jest třeba všeho, aby byl svět. Třeba rozmanitých tvorů, by bylo tvorstvo. Jest třeba farníků rozmanitých, by byla farnost. Jest třeba křesťanů rozmanitých, by bylo křesťanstvo.

JOHANKA

— Byli světcové rozmanití. Bylo potřebí světců a světic rozmanitých. I dnes by jich bylo třeba. A snad by bylo dobře, aby k nim ještě o jeden způsob rozmanitosti přibylo.

HAUVIETTA

— Jsi mezi námi, nejsi jako my, nikdy nebudeš jako my. Já když se modlím, jsem spokojena, na dobu, co to trvá. Na dobu, co se modlím, i na dobu po modlitbě. Až k následující. Až k příští.

JOHANKA

Běda!

HAUVIETTA

Ale tebe to nechává stále o hladu, třebaš pořád se modlíš. A jsi vždy tak nešťastna jako před tím. Potom jako před tím...

...Domnívají se tady ve farnosti, že jsi šťastna svým životem, protože konáš skutky milosrdenství, protože ošetřuješ nemocné, a že těšíš ty, kdož jsou ztrápeni; a že jsi vždy s těmi, kteří mají soužení. Ale já, já Hauvietta, já vím, že jsi nešťastna.

JOHANKA

— Víš to, poněvadž jsi moje přítelkyně, Hauvietto.

HAUVIETTA

— Nejsem jenom přítelkyně, jsem děvče, které vidí jasně. Dělati dobře bližním, i nám ostatním by to dobře dělalo, jen kdyby se dobře dělalo. Ale tobě nic nedělá dobře. Všechno ti dělá zle. Všechno tě nechává o tvém hladě. Ty se ztravuješ, ty se ztra-

vuješ, ty's ztrávena smutkem, ty's ztracena smutkem, máš, ubohá veliká, máš horečku, horečku smutku, a neléčíš se, nehojíš se nikdy. Máš velikou horečku. Jsi zhnětena ze smutku. Tvoje duše jest zhnětena ze smutku...

O té pathetické umíněnosti! Slyšme paní Gervasii, již přivolává veliká sklíčenost Johančina, jak vysvětluje dítěti, že neprospěšnost muky jest vlastností muky pekelné:

.... Jest, jinde jest muka, která jest ztracena, která jest nadobro ztracena; která jest navždy ztracena; i když by se nechtělo; ať bdí kdo jakkoliv; ať bdějí jakkoliv; ať bdějí věčně.

Ať dělají cokoliv. Věčně ať činí cokoliv.

Právě to jest peklo. Jinak by nebylo pekla. To by byla táž věc jako my; to by byla táž věc všude.

Ve veškerém tvorstvu.

Kdyby bylo možno, aby jejich trápení prospívalo, moje dítě, moje ubohé dítě, byli by jako my; byli by námi. Nebylo by, nebylo by nikdy bývalo soudu. Kdyby bylo možno, aby jejich trápení prospívalo, již tím, jak nějaké trápení prospívá, sdružuje se, spřibuzňuje, spojuje se s mukou Ježíše Krista. Stává se téhož rodu. Stává se, ihned se stává téže způsobu, téhož rodu, téže rodiny, jako muka Ježíše Krista...

... Moje dcero, moje dcero, jest mnoho Církví; v Církvi. Ale není leč jedna. Jest jen jedna Církve. Jest několikero Církví. Jest bojující, v níž jsme my. Jest trpící, té se varujeme, bychom se do ní nedostali; Bože smilujž se! Jest vítězná, jsme povinni

prositi, bychom do ní přišli. Bože, smilujž se: Ale není Církve pekelné.

Není Církve v pekle.

Běží o to přivésti Johannu pozvolna na myšlenku činné oběti, na onu myšlenku svatosti, na onen stav svatosti činné, která zachrání království Francouzské, neboť tiché, odevzdané, rozumné a prostě konservativní (zachovávající) Hauviettino náboženství k tomu nepostačuje. A přece jaká krása již v tomto pojetí, v této rozumné vroucnosti. — Rád bych citoval venkoncem:

HAUVIETTA

...Hle, brzy tomu bude padesát let, jak staří vypravují, co voják žne a klidí po své zvůli; hle, brzy již padesát let voják ničí, pálí, nebo krade po svém zralou žeň; a aspoň dupe koňským kopytem zralou žeň. Nuže! po celou tu dobu, všechny roky, na podzim dobří rolníci, tvůj otec, můj otec, tvoji oba dospělí bratři, otcové našich přítelkyň, pořád titíž, titíž sedláci, titíž sedláci francouzští, obdělávají s touže péčí tytéž země; před tváří Boží, země tam dole, a osévají je. Hle, kdo zachovává všechno. Domy zbořené znovu se stavějí. Kostely, i kostely, fary zbořené znovu se stavějí. Fara nikdy neúhořila. A se všemi těmito chrastinami překážek kult, uctívání Boha nikdy neúhořilo. Hle, kdo vše zachovává. Dobří křesťané jsou to. Mše nikdy, nikdy neúhořila; ani nešpory; aniž které officium; aniž jaká služba Boží. A nikdy neopomenuli ke správě

boží o Velikonocích, aspoň jednou za rok. Hle, kdo vše zachovává. Práce. Práce Boha dobrotivého. Jen ještě oni aby se stali vojáky; není to nesnadno: dostává se méně ran, protože se rozdávají jiným. Jednou vojáky, ani oni by neměli jiného na starosti, leč jak kliditi, aniž před tím zasévali. Ale dobří rolníci milují dobré orání i dobré osévání.

Jako se opravujíc:

Poslyš, nerada bych řekla nějakou hloupost. Ale v podstatě věru věřím, že milují přece jak orání a setí, tak žeň. Stejně rádi orají i žnou a stejně rádi sejí i sklízají, protože to vše jest pravá práce, táž práce, táž posvátná práce před tváří Boží.

Vlastně nechtějí žnouti, když neorali, sklízeti, když neseli. To by nebylo spravedливо. To by nebylo v řádě dobrého Boha.

Rok co rok konají touž dobou tutéž robotu s toutéž statečností, po celý dlouhý rok tutéž práci s touž trpělivostí; hle, co drží všechno, kdo zachovává všechno; to oni drží všechno, to oni zachovávají vše, oni zachraňují vše, co možno zachrániti; právě skrze ně všechno ještě nezemřelo, a Bůh dobrotivý posléze požehná jejich žním.

Já jsem jak oni. Kdybych byla v domě zaměstnána předem svým kužele, lnu, nebo, což jedno jest, kdybych si hrála na dřevorubce, protože by to byla hodina hraní; a kdyby mi přišli povědět, kdyby někdo přiběhl: Hauvietto, Hauvietto, hodina soudu nastává, hodina posledního soudu, v půlhodince anděl zahlaholí v troubu...

JOHANKA

Nešťastnice, nešťastnice, o čem to odvažuješ se mluvit?

HAUVIETTA

Dále bych předla svůj len, a což jedno jest, hrála bych si dále na dřevorubce...

JOHANKA

Hauvietto, Hauvietto...

HAUVIETTA

Protože hra tvorův jest příjemna Bohu. Zábava děvčátek, nevinnost děvčátek jest příjemna Bohu. Nevinnost dítek jest největší slávou Boží. Vše, co se za dne koná, jest příjemno Bohu, arcíť, když jest to, jak se sluší. Všechno jest Boží, všechno patří na Boha, všechno se koná pod okem Boha; celý den jest Bohu. Všecka modlitba jest Bohu, všecka práce jest Bohu; všecka hra taktéž jest Bohu, když jest hodina hraní...

...Předla bych dále, kdybych předla, a hrála bych si dále, kdybych si hrála.

A přicházejíc, řekla bych Bohu dobrotivému: Otče náš, jenž jsi na nebesích, jsem Hauvietka, z farnosti Domremy v Lotrinsku; bych ti sloužila; z tvé farnosti Domremy v tvém Lotrinsku křesťanském. Povolal jsi nás jaksi záhy, vzhledem k tomu, že jsem nebyla ještě než než pramalounkým děvčátkem. Ale tys dobrý otec a víš, co činiš.

mlčení.

Jsem malá Francouzská paličatá. Nikdy mi nikdo nenamluví, že třeba míti strach z dobrého Boha; že možno míti strach z dobrého Boha. Když jsem na cestě a když mne otec volá, bych se vrátila domů, nemám strachu ze svého otce.

mlčení.

Jsem jako oni. Jsme jejich dcery.

Ale nikoliv; to nedostačuje; nemožno, by nám to stačilo. Barrèsi! Barrèsi! Což nechápete, čeho jest nám třeba? Že to není pohodlí (a rozumím: pohodlí ducha), že jest to heroismus.

A nikdy jsem nevyčítal nic jiného vaší theorii než toto: že vyzývá k odpočinku (aniž toho příliš ví, aniž o tom má tušení), že, slibujíc pohodlí, zostuzuje energii. Že zakořeňujete každého ducha do prostředí příliš příznivého, do jeho země a mezi jeho nebožtíky, a tím zvete ho k lenosti!¹⁾ Nejinak než za doby Johaniny, Hauvietta — Koleta Baudocheova dnes nepostačí. Zajisté, jest třeba Koleta Hauvietta; ale jest nám třeba také něčeho více. Buď Péguymu chvála za to, že nám předkládá více.

¹⁾ Jak strom přesadíte, zanecháte jej v podmínkách, jež vychvalujete, tu listy a nikoliv plody ponese; mnoho listů a žádného ovoce. Každý sadař vám to poví.

GEORGES ROUAULT

INGRES VSTÁVÁ
Z MRTVÝCH

INGRES VSTÁVÁ Z MRTVÝCH

Chtěl Ingres slovem: „Kresba jest počestnost Umění“, takovou kresbu, v níž on vynikal?

Proto též jakmile Picot a Bouguereau opakovali: „Kresba jest počestnost Umění“, Ingres se zamyslel starostlivě.

Vida ve Škole Krásných Umění práce těchto tak zvaných „siláků Školy“, zpěčuje se neústupně uznati je siláky. Ví, že kterýsi zkrokvený starý dozorce snad řekne bez přesvědčení před pomníkem, vztýčeným na jeho památku: „Bylo to nejsilnější... jindy!“, protože v životě jako v koleji potřebí jest *silnějšího*, ale že silní jako on jsou neuznávání aspoň po jedno století.

Ingres, velehrdý a původní občan, trochu pedant chováním, Ingres nestaral se o kritiku, spoléhaje na svá díla, by dobyl místa v čase.

A hle, jak vstává z mrtvých, hlava nevěřících.

Neboť *utajená anarchie*, výslednice rozhořčených teorií individualistních, přivedla zpětným nárazem mnoho duchů, dobrých nebo špatných, k potřebě pořádku.

V umění domnívají se, že našli mistra, který se jim hodí.

Ale znepokojen, Ingres vzkříšený nepřijímá velení nad takovými vojáky.

Skvělý kalligraf s písmem jasným a čistým, má velmi vytríbený a zjemněný smysl vznešené rozkošnosti formy; velmi rád uchovává postoj representativní, zdrženlivý, ba upjatý. Připomíná mi v jiném řádu ideí jisté lidi z vyšší společnosti, jichž rozprávka zdvořilá, ale po čertech všední, paralyzuje jakýkoliv vnitřní vznět u jejich spolurozpravěčů, a drží je na vzdálenost tisíce loket.

Ingres, z důvodů, jež pokusím se pověděti, drží nás v uctivém povzdálí.

Vizte tento obličej vážný: nepraví-liž celé vyznání víry před nedbalostmi a vzlety romantickými?

Starý mistr dbá tohoto postoje; na všech svých podobiznách tuhne do pósy poněkud theatrální, ukazuje všechny své kříže, hrd jsa těmito vyznamenáními, za něž nedluží jistotně

chvatné soutěži politické jako tolik mrzákých umělců z dneška.

Zdá se, že hra svým zdravým smyslem a svou přímostí, ale zůstává zároveň tak napjatý, jako *struna jeho houslí*.

Sníme-li často pro umělce mocného a silného o geniální a okouzující dobromyslnosti, pranic se nesluší požadovati jí od tohoto zvláštního člověka, jenž jako by byl šťasten, když cítí se svírán průramky svého kabátu. Máme dojem, jako bychom byli před vážným a přísným úředníkem, vzdáleným jakékoliv zevnější citovosti.

A přece jest citlivý, ale plný zdrženlivosti; má se na pozoru, nedává se mimojdoucím; jest příliš člověkem svého bezvadného díla.

Jest to čirá moje domněnka? Myslím, že tyto rty uzamčené, ba zašité, tají stydlivost, která mne okouzluje u tohoto umělce, přece tak „jistého svým činem“, jak to tuze dobře vyjádřil André Suarès.¹⁾

Ať jsou jakékoliv doklady a tlachy kritiků, kteří myslí, že nesou svět v těhotnosti, nasbírají-li anekdůtek ze života velkých neuznaných, umění Ingresovo se mi jeví přede vším vznešeným a hrdým protestem vážné-

¹⁾ Grande Revue, du 25. juin 1911.

ho ducha proti bezkalhotnictví těch buržoávních špatné svobodomyšlnosti, kteří se hemží a rojí mezi umělci.

Ingres nechce této svobody, která dovo-luje, by se stavěla na odiv a oslavovala ne-vědomost a prostřednost. Proto také neztrácí ani chvílky, aby nehledal v *Minulosti zákonů* a *kázně*; skvostně je často sdružuje pro určitý účel s velice úplným viděním přírody. Málo se stará, zda nás nudí nebo zda sebe nudí (ač ho podezřívám, že míval nesmírné požitky), ale myslí vůlí jedinou a vládčí zadržeti tlukot svého srdce, ovládnouti svou citovost; zpříjemňuje rhetorika, jímž jest, onoho rhetorika Ingres, jehož studenost tolik v jisté době rozhlašovali, v době, v níž by byli považovali podezřelým umělce, který by se byl odvážil uznati v něm velikého francouzského mistra.

Zajisté nevábí největšího počtu ani snadným talentem, ani úžasnou virtuositou, ale těší se vážné sympatii duchův absolutních, jdoucích až na konec svého pojetí uprostřed nepřátelství a lhostejnosti lidí.

Jeho kresba jest často krásný náčrt ducha probuzeného před přírodou a opakem kresby školové, nejčastěji však jest přísnou analýsou a pozorováním tvaru poněkud předem

pojatého, v němž příroda jako by byla zapjata do svěrací kazajky, kterou jí dal tento vládce.

Snížují ho vždy, mluvíce o jeho počestnosti; jde nad tím, ať se mluví co mluví, neopakuje smluvené formule, a nalézá po více než 24 let krásné kadence, souladné rytmy, jemné a vzácné úměrnosti, v záření formy.¹⁾

Jenom on tak pečuje o seřazení a postoje, jde zpříma k cíli, a díla tohoto Francouze sebe vědomého a napjatého připomínají malby perské, harmonie poněkud studené, ale světelné, zjevné znalosti a vědy, pečlivé a vytríbené techniky.

Krok za krokem sleduje formu, jež má pro něho ctná tajemství, učené a složité, nebo čisté a naivní odstíny, jež velitelská vůle tohoto geniálního zuřivce umí velmi dobře zamilovaně zaznamenati a uvést s mistrovstvím ve skutek.

Před hýřením a blázněním barvy chápeme lépe tento styl napjatý a poctivý.

Někdy arcit Ingres opírá se o jisté Italy, jimž se podivuje; tu stává se příliš chladným přes upřímnost a znalost výkonu.

Bylo třeba celého století změlčování formy a vybledňování barvy, projevované čím

¹⁾ Turecká lázeň.

dál tím více, rok za rokem, v panorama-
tech a kinematogramech Salonů, by jistým
veleknějším úředního umění bylo možno se
domýšleti, že vzkříšením takového člověka
dospělo by se snad k formulím nějakého ško-
lového umění; ale v opak toho, co by se bylo
stalo, kdyby učení bylo ještě poněkud silné,
bylo snadno viděti, že Ingres, z něhož by
se byl rád udělal „Imperator francouzské
malby“, byl sousedství nebezpečného a drti-
vého, kdyby se byli pokoušeli, oslavující ho,
vzkřísiti běžné umění. Ingres může vstáti
z mrtvých, Škola umírá.

VINCENT D'INDY

O FILOSOFII.

Neposlal-li jsem spíše své odpovědi na vaši anketu, to proto, že jsem nepochopil zcela dobře samého postavení otázky; jestliť cit náboženský jedním ze základních principů lidstva, a zrovna jako byste se tázali, zda jsme svědky rozkladu ideí lásky nebo nenávisti.

Čekal jsem tedy, až poznám z vašich sloupců mínění osobností povolanějších než mínění hudebního skladatele. Když jsem je přečtl — přiznati se vám? — tím méně jsem pochopil...

Ale aspoň mi tato četba zjednala přesvědčení, že když otázku náboženskou ponecháme stranou, jsme svědky opravdového rozkladu oné marné vědy, která byla prý tak krásnou za Republiky... athenské: *Filosofie*; bychom se o tom přesvědčili, netřeba než proběhnouti odpovědi na vaši anketu, odpovědi těch, kteří vyučují oficielně této vědě v rozličných hlavních městech Evropy.

Odpusťte naivitě prostého umělce a dovolte mi, dokud ti páni profesori nedovedou založiti soustavu nauk, která by se hodnotou vyrovnala Evangeliu a Katechismu, bych si uchoval svou starou víru katolickou, jedinou, která se nikterak neproměnila, protože spočívá na ideích všeobecných, směřujících nikoliv k lidskému *rozumu*, zdroji bludův, nýbrž k lidskému *srdci*, které nemá za předmět *dokázati* pravdu, což jest bez užitku, avšak *cítiti* ji, což jest mnohem lepší.

LIST ABBÉHO PIENTA CORNUAU

Almužníka Námořnictva, kanovníka Nizzanského
a Alžírského,

panu JOSEFU FLORIANOVÍ v Osvětimanech.

*Fara u Svatého Kříže v Parthenoy,
1. dubna 1912.*

Ctěný bratře v Bohu.

Náš společný přítel Leon Bloy mne uvědomuje o vaší veliké tísní z hrozného pronásledování, jímž jste tam u vás obklíčen. I puzen jsem, bych vám vyslovil svou bratrskou náklonnost a účast v této kruté zkoušce. Jen statečně! Bůh jest s vámi. Nenávist Satanova zcela všecka obrácena jest proti přátelům Naší Paní La Saletteské, protože Spása velikého počtu duší vzejde z tohoto tajemství, jehož rozhlášení po celém světě si Maria výslovně přála.

Kněží a biskupové, zapomínajíce, že nejsou soudci myšlenek a řečí Božích, ale že

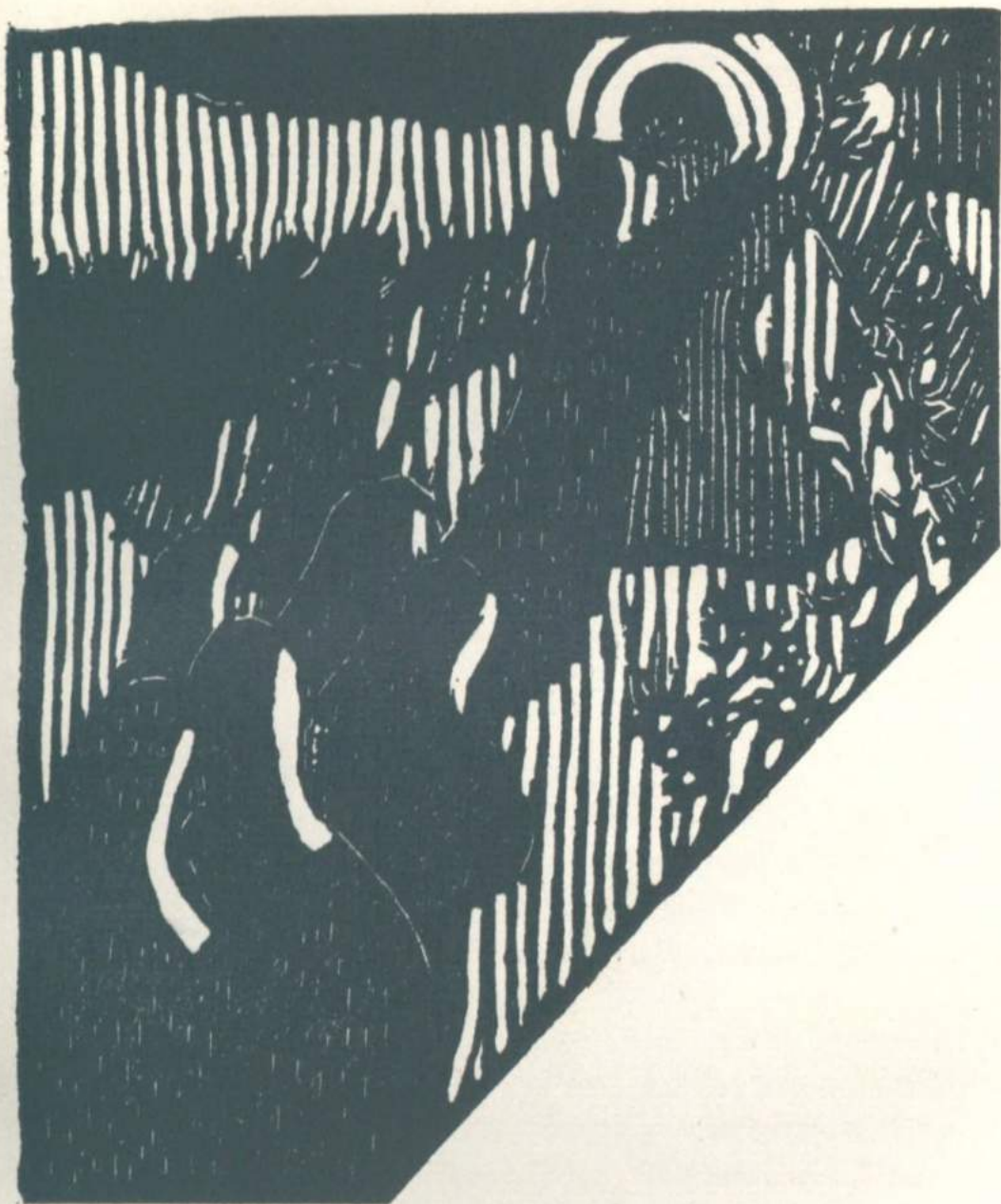
jsou povinni vždycky býti jejich *nejpokornějšími* sluhý a *vášnivými* milovníky, vzepřeli se Bohu a přesvaté Matce Spasitelově, obracejíce opovážlivě proti nim, v pošetilosti své pýchy a v zbabělosti své duše všechny síly, jimiž svatá Církev je vyzbrojila pouze proti zlu, a vrhli se ukrutně a jako slepí na nejlepší přátele Boží, ty, které horlivost pravdy rozplamenila.

Brzy svět celý jistě zaplatí za toto všeobecné zrazení povinnosti. Tehdy, ctěný bratře, s radostí bezmeznou uvidíte, že jste se líbil Bohu a že milost nepodobná byla vám udělena: milost býti věrným Pánu, když skoro všichni Ho opustili, nedovolujíce Mu, by mluvil proti veliké bídě jejich duší. „*Durus est hic sermo*“, a *odcházelí klnouce*.

Ano, nynější drsnost vašich „katakomb“, *našich* „katakomb“ (neboť zde jako u vás *ne*navist Tajemství v této chvíli triumfuje) promění se brzy v radosti nesmírné, až blýskavice světla božského zanítí se nad světem poděšeným; pochopíme, že vše jest marno kromě milovati Boha a sloužiti mu, jak Jemu se líbí, by se Mu sloužilo.

Přijměte, můj ctěný bratře, výrazy mých citův úcty a bratrské lásky v Našem Pánu.

PIENT CORNUAU.

MAURICE DENIS K „MOUDROSTI“ VERLAINOVĚ.

Z VYSOKÉHO UČENÍ PRAŽSKÉHO

„Posílám výstřížek z *Čecha* ze dne 18. VI. 1910. Zaškrtnuta řeč universitního profesora Dra Kordače, jenž přednáší filosofii a fundamentálku a má pověst slovutného učenice. Řeč jest ukázkou, jak se v pražském semináři vychovávají kněží. Pak se divte, že *kněží* nechtějí Vašich tisků.“

Toto jsme našli oheďdy na lístku mezi dopisy jistého přítele kněze z Čech. Hledáme tedy i onen výstřížek, neboť zrovna přemýšlíme o kněžích, kteří vycházejí z dnešních seminářů. Nenašel se již. Patrně jsme jej hned tehdy vyhodili, neboť p. Dr. Kordač, jsa univers. profesorem, přednáší asi každý den, i není řeč jeho žádnou vzácností, a mimo to není p. Dr. Kordač univ. profesorem a slovutným učencem jediným.

Doplňuje se však zpráva ta listem z téže doby skoro, od bohoslovce kníž. arc. semináře pražského, na němž jsme pozorovali nákazu modernismem

a vytýkali mu článek, jímž v pochybnost bere Ostatky Svatého Papeže a Mučedníka Klimenta Římského.

Takto píše onen pan bohoslovec:

„...Myslím, že byste ještě více žasl, kdybyste slyšel, jak se na theologické fakultě odbývají někteří Svatí a některá Zjevení. Kdybyste slyšel třeba našeho profesora morálky Dra Vřešťála, oblíbeného zvláště asi pro jeho vtipy, jimiž křesťanskou morálku koření, snad aby nebyla tak přísná a těžká. Tu byste se možná dověděl, že co vy nazýváte povinností křesťana, není žádnou povinností, nýbrž na nejvyšší pouhou radou, tu byste slyšel zvláště horliti proti nerozlišování rady a příkazu, ba i to by vám bylo snést, že sebezapírání jest *luxus* a zbytečné týrání; kdo prý si chce takový luxus dovoliti, nikdo prý mu nebrání, ale ať prý aspoň netýrá jiných a nechá jich na pokoji, když konají pouze svou povinnost, neboť *každý prý nemůže býti svatým*.

Rozumí se, že pak v semináři špatně pochodí, kdo se snaží o to, čeho náš Pán Ježíš Kristus požaduje. [*Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám, a vezmi kříž svůj a následuj mne*. Nedostal se jen za své „znepokojování“ lidí a „opovážlivé posuzování“ Pán na Kalvárii?] — Knihy vaše považují se prostě za chorobný výstřelek pessimismu, ba přímo za bláznovství, a kdo s vámi poněkud jasněji se dívá, vytýká se mu, že nespravedlivě posuzuje, že vidí všechno černě a vůbec prý s takovými zásadami nelze žít.

V tom, co jsem psal do „STUDENTSKÉ HLÍDKY“, nebylo ani tolik literární marnivosti, jako — hloupé sice — snahy pomoci „Studentské Hlídce“, od

níž jsem pošetile čekal, že by mohla prospěti studentům, a snaha prospěti věcem, o nichž jsem tam mluvil. Že v tom bylo též trochu literární marnivosti, nemohu popřít; té jest nyní vůbec plno v seminářích a u t. zv. katolických literátů: dělají „katolickou literaturu“, ne prý jen kritisovati a všecko, co tu jest, odsuzovati, ale hleděti také něco zploditi —! Byla v tom právě má veliká chyba, že jsem se chápal prostředků polovičatých, a že jsem se pro tyto polovičatosti nedostal k žádné rozhodnosti, že jsem se příliš držel zásady nynější „katolické“ činnosti literární (i sociální): *lepší něco než nic*. Jest u nás v semináři teď vůbec mnoho takové snahy po „veřejné činnosti“, a všude, i na fakultě k ní vybízejí, takže člověk neví, co dříve. Tu pak jedni dávají se svěsti literární marnivosti¹⁾ — kolikrát už leckdo vybízel bohoslovce jen k dělání povídek pro lid, a i u nás jsou bohoslovci, kteří si tím děláním belletrie i „vydělávali“ — a jiní vidí spásu v politice, v činnosti „organisační“, k níž nás zvláště podněcují. Přicházejí do semináře řečníci dávati nám návod, jak se to dělá (u nás oficielní úloha faráře Vlastimila Háčka) a jiní, jak se to nedělá a

1) Vzorek takového bohoslovce, z Budějovic zase, zasláný na adresu „Studium“:

Veledůstojný pane!

Prosim o laskavé zaslání většího množství Vámi vydávaných děl. Podrží si nějaké a peníze zašlu šekem nebo pošt. poukázkou. Račte prosím zaslati vše franko. Zašlu Vám též své sbírky básní a prosil bych, možno-li o referát v novinách. Neračte se však prosím zmiňovati, že jsem Vás o to žádal. Prosím Vás.

Budu se těšiti na laskavou zasilku a brzkou odpověď.
S výrazem úcty a s křesťanským pozdravem

Karel Bohdan Ort.

dělati nemá (letos P. Jemelka a prof. Kordač). I ty sociologické přednášky na fakultě jsou k tomu namířeny, a v litoměřické diecési jest prý to přímo přikázáno kněžstvu ordinariátem, a všeobecně se považuje za moderní, nezbytný prý způsob pastorage. Co si o tom mysliti? Z mladších kněží, které znám, chápou se té „činnosti“ a jsou pro ni zaujati, a ti, co nic takového nedělají, lenoší pohodlně zase jiným způsobem. Buď jsou tedy svedeni, ale pak jest to svedení tím horší, poněvadž jsou v něm i upřímní, anebo nevím, co to vlastně dělají, když „organisují“.

Co mé věci se týče, nechávám omluv. Kdo se mnoho vymlouvá, obyčejně nepomýšlí na nápravu. Vy víte, že jsem vinen, já to vím též, a úkolem viníka jest něco jiného než výmluva, třebaš oprávněná...“

Na dobu dnešní nelze však již z tohoto listu spolehlivě usuzovati. Bylť napsán již r. 1910 a časy se mění. Brzo bude se říkati o době před pěti lety „za zlatých starých časů“ — nepřišel-li by ovšem tohoto času konec, což na štěstí nepochybno. Nyní už schlípla, zdá se, i horlivost organisační, a dryáčnictví ustoupilo zbabělosti přikrčené. Duchovní život dnešních bohoslovců a mladých kněží jest životem améb.

Rogate Dominum messis...!

Z POSLEDNÍCH LISTŮ
AUBREYE BEARDSLEYHO

[Prosinec 1896]

Pier Wiew, Boscombe

Můj milý...

Opravdové letní slunko vlévá se mi do pokoje, nádherně se zmýlivši s časem. Lékař byl dnes ráno spokojen a nevidí pro mne Londýn zcela vyloženým. Těší mne velmi, že se Ti album líbí...

Jak jest smutno, že Vánoce, nejkrásnější ze všech svátků, brzy každému člověku nyní staly se břemenem. Není v Pier Wiew človíčka, aby nevzdychal, že už se blíží. Rád bych, abych se s Tebou byl znal už přede dvěma lety, když Mabel a já jsme měli tak úchvatný stromek a nejkrásnějšími věcmi jsme jej vystrojili. Vím ještě, že několik svazků Verlaina a moje hodně zlomyslná karrikatura Whistlerova visely na větvích.

Budu 25tého mysliti velmi na Mabel. Bude tehdy, doufám, na půdě anglické. Patrně v Toronto.

Vydání *Liaisons dangereuses* se posléze utváří. Každé psaní (jest jich dobrých 170) bude míti svou dekorativní nebo ilustrativní iniciálku. Jest deset velkých obrazů a k oběma svazkům po titulním listě. Tištěno to bude na umělém tiskovém papíře.

Ze srdce Tvůj

Aubrey Beardsley.

[Únor 1897]

Muriel, Bournemouth
středa

Můj milý...

Rachilde mi právě poslala svůj román s rozkošným věnováním, jež tam vepsala. Napíšu jí dnes večer několik slov díkem.

Zítřka ráno bude mi, doufám, dosti dobře, abych vystoupil ke katolickému kostelu a navštívil Patera B. Jest to blizoučko. Knihovna mi půjčila nyní Dějiny Řádu od Crétineau Jolyho. Četl jsi je?

Pro tu chvíli vítězí zde krásné počasí, ale má radost jest smutně smíšena s netrpělivostí. Bude tomu, myslím, zrovna rok, co se moje zdraví tak tragicky sřítlo v Bruselu. Mnozí tehdy asi soudili, že roku nepřežiju, kdežto já bych býval byl bez sebe, věděti, že mi do roka nebude lépe než nyní.

Vždy ze srdce Tvůj

Aubrey Beardsley.

[Únor 1897]

Muriel, Exester Road,
Bournemouth, čtvrtek

Můj milý...

Tisícery dík za Tvoje psaní a za „Archiv“.

Další část Tvého článku čekám s velikým zájmem.

Kniha Miss Hawtreயové jest asi znamenitá. Anglická výchova dětí jest opravdu něco, nad čím třeba žasnouti. Tolik upejpání na útraty čistoty. Taková trestná nevědomost.

Závidím velice J., že jeho způsob života nepřekáží mu prakticky osvědčovati své víry.

Haine jistě vedle Pascala špatně se vyjímá. Jest-li Haine velikou výstrahou, jest Pascal veli-

kým vzorem pro všechny umělce a myslitele. Pochopil, že člověku vědy, aby se stal křesťanem, jest obětovati své duchovní dary, jako Magdaleně bylo obětovati její krásu...

Ze srdce Tvůj

Aubrey Beardsley.

[Březen 1897]

Muriel, Bournemouth
pondělí

Můj milý...

Jak jsem vděčen, moha ti oznámiti, že krvácení mnohem řidčeji přichází a v mnohem menší míře. Ještě několik dní, myslím, a pomine úplně...

Román Rachildin mne jistě velmi zaujme.

Četl jsem něco málo o Johnu Berchmansovi ve svém „Životě Sv. Aloise“. Tito dva se svatým Stanislavem Kostkou jsou skvělou trojicí, není-liž pravda?

...Ze srdce vždy Tvůj

Aubrey Beardsley.

[31. března 1897]

Muriel, Exeter Road
Bournemouth, středa

Můj milý...

Mnohokrát srdečný dík za Tvých několik slov...

Dnes ráno byl jsem milým Paterem B. přijat do katolické Církve a prvně jsem se zpovídal, přičemž mi tak laskavě pomáhal. Přijímatí budu prvně příští pátek. Nebylo mi dosti dobře, abych vyšel do kostela, i bude mi v pátek Velebná Svátost přinesena sem. Toť velmi suchá zpráva o kroku, který jest nejvážnějším z mého života, ale Ty plně poroz-

umiš, co tato prostá podání znamenají. Nejsem s to, bych napsal dlouhé psaní.

Tvoje psaní zrovna přišlo, a Tvoje láskyplná účast dojíímá mne více, než mi možno říci.

Cítím se nyní tak šťasten.

S Bohem, milý příteli a bratře. V nejhlubší vděčnosti za Tvoje modlitby
jsem ze srdce vždy Tvůj

Aubrey Beardsley.

[1. dubna 1897]

Muriel, Exester Road
Bournemouth, čtvrtek

Přemilý příteli a bratře

... Věřím bezpečně, že změna ta mi prodlouží život. Pater B. mne navštívil dnes odpoledne a přinesl mi roztomilý růženeček, posvěcený Svatým Otcem. Vysvětloval mi, jak se modlí. Zdám se nyní sobě, milý ..., jako někdo, kdo by za studeného dne stál na prahu domu čekaje a dlouho se nemohl odhodlati, aby zaklepal. Posléze se dvěře otevrou a všechno teplo přátelské pohostinnosti vyleje se na zkřehlého pocestného.

Zítř napíše Mabel, abych jí oznámil tu krásnou novinu. Jak bude tím šťastna ... Ty jsi opravdu naším bratrem.

Jak jsem Ti psal, zítř o jedenácti hodinách mám své první Přijímání. Pamatuj na mne.

Největší potíž budu míti, obávám se, ještě dlouho s modlitbou. Aby nebyla suchá a lhostejná. Budeš mi, vím to, svojí modlitbou pomáhati. S Bohem, milý ...

Vždy ze srdce Tvůj

Aubrey Beardsley.

[2. dubna 1897]

Muriel, Exester Road
Bournemouth, pátek

Milý..., milý můj bratře

Velebná Svátost byla mi dnes ráno přinešena sem. Byla to chvíle nejhlubší radosti a vděčnosti. Zcela jsem se jí oddával, zcela pocitům štěstí, ano i vědomí mé vlastní nehodnosti jako by bylo plamenu, který mé srdce rozechříval a osvěcoval, dodávalo jen nové potravu.

Jak vroucně jsem se modlil, aby ten plamen nikdy neuhasl!

Můj milý..., rozumím nyní tak mnohému, co jsi mi psal a co se mi dříve zdálo temným.

Na celou věčnost budu Ti nevýslovně vděčen za Tvou bratrskou péči o můj duchovní postup.

Dnes odpoledne bylo mi poněkud smutno, při pomýšlení, že jsem nedobrovolně vyobcován z kostela a že mi není dovolena výsada modlitby před Velebnou Svátostí.

Pochopíš, jak toužím býti na Mši, a budeš se jistě modliti, abych k tomu brzy dosti ozdravěl.

S Bohem, milý...

Vždy ze srdce Tvůj vděčný

Aubrey Beardsley.

[1897]

Hotel Voltaire,
Paříž, 12. dubna

Přemilý bratře

... Zažil jsem dnes odpoledne tak šťastnou půlhodinku u Sv. Sulpice (můj nejoblíbenější kostel v Paříži). Tebe, milý... jsem vzpomínal s velikou láskou ve svých modlitbách, jakkoliv jsou ještě tak ubožácké a nedokonalé.

Život Svaté Teresie, který sama napsala, jest opravduskvělé dílo. Neměl jsem nejmenšího tušení, že by byla něco tak neobyčejného napsala, a jsem Ti velmi vděčen, že jsi mi její knihy opatřil.

Pater Olivier kázal s mimořádným účinkem. Jeho kázání se tisknou v té formě, jak je kázal, a všude se prodávají. Zrovna jsem si koupil poslední nejnověji vydané „O neomylnosti Církve učící“. Rád bych ho byl slyšel.

Počasí jest zcela milé, ale přece ještě ne zářící.
S Bohem, milý... S mnoha pozdravy ze srdce

Tvůj Aubrey Beardsley.

[Květen 1897]

Hotel Voltaire,
Paříž, středa

Přemilý bratře

...Dnes koupím Tvoje tulipány a bonbony a pošlu je v pátek ráno paní Vallettové.

Kniha Hellova jest věru úchvatně zajímavá, díky za ni. Jest mi čím dál lépe a šetřím svých nových sil s největší péčí.

Mnohokrát Tě pozdravuje vždy ze srdce Tvůj

Aubrey Beardsley.

[Cervenec 1897]

Hotel Sandwich, Diepe
ve středu

Přemilý bratře

Dostal jsem včera Tvé tak přátelské a účastlivé psaní a hned jsem psal odpověď, ale v tom jsem byl přerušen náhlým pozváním na slavnost Saint-

Saěnsovu a na oběd u Bedřicha Thaulowa, i nezbylo mi ani vteřiny času...

Pater Henry se obával, že zde budu mítí potíže o zpovědníka a řekl mi při tom něco na výstrahu. Přicházejí sem sice někdy kázat Jesuité, ale nesídlí zde. Pro nejbližší dobu bude Abbé... od Sv. Remigia nástupcem dobrého P. Henryho.

Stálá přítomnost Velebné Svátosti v kostele jest opravdu největším ze všech požehnání, a i nejméně pokročilí v životě duchovním nacházejí ve svých modlitbách před Svatou Svátostí neobyčejně mnoho radosti a útěchy.

S Bohem, milý..., a tisícery pozdrav. Vždy ze srdce Tvůj

Aubrey Beardsley.

[1897]

Hotel Cosmopolitain
Mentone, 6. pros.

Přemilý bratře

Mentone svědčí mi nádherně. Náš hotel leží vysoko, i mám požitky vzduchu horského i mořského, což jest spojení velmi žádoucí.

Setřásám se sebebomaloučkou únavu a skleslost a jsem zvláště vděčen, že touto již nejsem trýzněn, neboť deprese mi bývám více neschopen k odporu proti všelikým pokušením než lehkomyšlností a opravdovou slabostí tělesnou.

Právě jsem nyní četl Vyznání Svatého Augustina, v překladu port-royalském. Jsem pln úžasu z toho, co praví o kráse a užívání našeho oka.

S mnoha pozdravy vždy ze srdce Tvůj

Aubrey Beardsley.

[1898]

Hotel Cosmopolitain,
Mentone, 21. února

Přemilý bratře

Doufám, že jsi nyní již méně, nebo ještě raději
že vůbec již nejsi trápen.

Mne na štěstí nestrčili zase do lůžka. První dny
mé rekonvalescence byly požehnány překrásným
počasím, a vůči hledě jsem ozdravoval.

Dnes bohužel leje jako z konve, a jsem hrozně
sklíčen...

Můj exemplář „Kathedrály“ ještě nepřišel. Četl
jsem z ní krátký výtah v časopise a ten mne zlákal,
abych si knihu koupil; ale nevěřím, že mne upoutá,
poněvadž Huysmanse vůbec nemiluju.

Znáš obraz Benozza Gozzoli (v Louvru), zvaný
„Triumf svatého Tomáše Akvinského“? Viděl jsem
nedávno fotografii jeho. Nic není skvělejšího a ča-
rovnějšího na světě.

Byl jsem unešen thematem patera — a na jeho
kázání o obrácení Anglie. Přichází mi ostatně zrov-
na od něho knížka.

...Byl bych rád napsal onačejší psaní, ale ne-
mohu vyjít ze své stísněné nálady. Všechno bylo
pro mne tak strašným zklamáním.

V největší oddanosti Tvůj

Aubrey Beardsley.

[1898]

Hotel Cosmopolitain,
Mentone, 27. února

Přemilý bratře

Tisíceré díky za Tvé psaní a za knížečku na
měsíc Svatého Josefa, kterou po celý březen den za
dnem budu čísti. Nemohu ještě vycházeti, i zbývá
mi na čtení času spousta.

Jsem v lepší náladě, někdy opravdu zcela šťasten, neboť mám věru všecku příčinu, abych byl za to poslední popouzení velmi vděčen. Četl jsem hodně ve svatém Alfonsu Liguorském, nikdo tak člověku nerozplaší vrtochů jako on. Přečtouc jeho láskyplná vyjádření, tak roztomile podaná, nemožno zůstat mrzutým a zasmušilým. Myslím, že to bývá spíše čistě tělesné vyčerpání než lhostejnost srdce, co mne činí tak apathickým a tupým.

Jsem milý..., ze srdce tvůj

Aubrey Beardsley.

Aubrey Beardsley zemřel 16. března 1898, u věku 26 let.

JOSÉ SEVERIANO DE REZENDE MŮJ FLOS SANCTORUM

MŮJ FLOS SANCTORUM jest právě tak knihou stylu, jako zároveň knihou víry. Pou-
tavý tento kalendář svatých jest řadou básní,
a autor svým uměním dovedl svoji látku zá-
zračně učiniti novou, aniž se svezl do ledové
banality příruček pobožnostních. Vysoká fi-
losofie, vyzbrojená zřejmě všemi zbraněmi
obhajnými, ozařuje tyto vědomé variace na
Zlatou Legendu. Prósy tyto jsou krásné jako
růže vykvétající před místem svatým. *Zjevení
Páně, Svatý Týden, Svatý Duch, Všichni Svatí*
jsou náměty k duchaplným a zbožným eleva-
cím, schopným polepsiti i nevěřícího, a není
jisto, že pobožní, kteří přečtou *Měsíc Mariin,*
*Svatou Terezii Ježíšovu, Svatého Tomáše, apo-
štola Indův* nebo *Svatého Jana Evangelistu,*
nemálo užasnou nad touto originální ortho-
doxií, jež se nebojí vyzdobiti svoje nábožen-
ství všemi půvaby slova. To proto, že José
Severiano Rezende jest tak jako Louis le Car-
donel podstatou básník. Neméně živě čekáme
uveřejnění jeho veršů.

(*Mercure de France.*)

...Velkolepá kniha José Severiana de Rezende, spisovatele výtečného, umělce prvního řádu, mého druhu v S. Paulu z *Diario Mercantil*, kdež jeho spisy literární získaly mu váženého jména... jest ovšem knihou stylisty a básníka, leč na prvním místě jest knihou filosofa, jenž věří a doufá, ale jehož filosofií tu a tam prozírá polemista, jímž vždy byl, a to z nejznamenitějších, José Severiano de Rezende, jemně řízný, svrchovaně kritický.

Pobyt v semináři a pozdější vysvěcení nezabavily mého přítele uměleckého rozpjetí, jež jsem již dříve na něm byl poznal a chválil. Tak právě napsal životy svatých nebývalého původního rázu, které nemají ničeho s tím, co podává nám v tom oboru literatura pobožná, a proto vědom si své práce nazval tento *Flos Sanctorum Můj Flos Sanctorum*.

Jest to kniha kněze umělce.

Jest to kniha, již umělci čísti budou jistě s velikou zálibou, a pobožní, nevalně sympatičtí prosaistu básníkovi, snad s nedůvěřivými obavami.

José Severiano de Rezende jest orthodoxní katolík, jenž orthodoxii svého umění dovedl sloučitis orthodoxií svého náboženství.

Vikomt de Sao Boaventura.

Z LISTŮ JOSÉ SEVERIANA DE REZENDE

Paříž, 27. listopadu 1911.

Pane,

Váš list, adressovaný do Brasilie, právě mne nachází po dlouhých oklikách zde, kdež přebývám už brzy čtyři léta. Co se týče vašeho úmyslu, přeložiti do češtiny můj *Flos Sanctorum*, nemám leč dáti vám z plna srdce svoje svolení. Jsem ochoten vše potřebné Vám vysvětliti, byste dokončil svůj zá-
měr, velmi lichotivý pro mne.

Jsem v Paříži almužníkem jisté rodiny, jež se vystěhovala z důvodů politických, sám též jaksi vy-
hnancem...

Přijměte, prosím, pane, můj vroucí pozdrav.

José Severiano de Rezende.

Paříž, 1. ledna 1913.

Milý příteli,

na prahu roku 1913 jest mi milo psáti vám a přát
vám z celého srdce pokoje a štěstí, dvou statků, jež
ti jedině mohou míti, kdož vědí, že pokoj jest toliko
lidem dobré vůle, a že není štěstí opravdového, leč
dostane-li se ho s hůry. Diplomaté, běda! a politi-

kové nepochopí takových tajemství, a máte věru pravdu, že rok 1913 má všechny naděje býti rokem tříbení, a Pán, *cujus ventilabrum in manu sua*, již již přichází vyčistiti humno své. Už dlouho žiju toliko v této jediné naději, a časy jsou jistě zralé, by Pastýř shromáždil svoje stádo, byť i za cenu katastrofy. Ten, kterýž jediný umí stavěti, všechno může zbořiti. Najdete v psaní můj sonet na tyto věci, napsaný před nějakým časem. Vracím vám vaše lístky s vysvětleními, jichž jste si ráčil přát. Na neštěstí nemám právě eksempláře „*O meu Flos Sanctorum*“ (darovav jediný, který jsem měl), bych zjistil souvislost. Co se týče titulu, učinil jste dobře. Až budu míti kdy, pošlu vám některé svoje básně, z nichž sestavím příště svazek. Přičiním se, bych vám opatřil některé knihy v řeči portugalské a napíšu o tom některému vydavateli tam u nás. Díla moje jsou velmi rozptýlena, ale pokusím se zaslati vám, co mi bude možno. Napište mi, prosím, o vaší publikaci „*Nova et Vetera*“, jejíž jméno mi není načisto neznámo.

Přijměte, milý příteli, nejsrdečnější pozdravy. Nejoddanější vám v Ježíši, Marii a Josefu

José Severiano de Rezende.

JOSEF VÁCHAL DO DŘEVA RYL.

COŽ MYSLÍTE, PŘÁTELÉ,

Že krůpěje krve korunové, dvoukorunové, atd., s právním titulem splátek a předplatného na NOVA & VETERA, nebo podpor na tisk DOBRÉHO DÍLA atd. nebyly by nám vítány?

A by tak měsíc aspoň každého rána sprchla nám taková májová rosička! Jak by věřitelé zkornatělí a již již pukající (jako vyprahlá země), osvěželi!

A jak Vy sami byste osvěželi, vědouce, že jest kdesi aspoň koutek na zemi, kam možno Holubici z Archy Nového Zákona, z Lodice Petrovy, zaletěti, *ještě*, by si na nově pučících ratolístkách odpočinula, k útěše Kormidelníkově, a snaději na květy a ovoce všem!

Mnozí přátelé strádají a vyčkávají, až seženou na zaplacení více svazků *najednou*! Obyčejně však, jak už na světě bývá, vleze jim do toho řas ve způsobě všelijakých povinností, svědomitostí atd., a na nás ani neobejde. Často též asi ze slušnosti neposílají nám mincí drobnějších. Zdá se jim jaksi směšnavo a marno k nám, „propastem zejícím“, s penízky, s jednotlivými penízky, jimž sami u sebe neodvažují se říci „pomoc“! Také nejspíš proto, aby nás nezastrašili, aby naděje naše příliš netrpěla.

Buďte však beze starosti. Známo přece — aspoň žurnálové všech barev, křesťanští i nekřesťanští, přičinili se, by to bylo známo — že jsme od 21. prosince 1912 do 6. února, dva měsíce bez týdne, od Suchých Dnů adventních, od sv. Tomáše, přes Štědrý Den, přes „radostné“ svátky Vánoční, přes všechny neděle Zjevování Páně, tedy z Postu do Postu, že jsme já a pan Stříž po celou tu dlouhatánskou dobu „seděli“. Prozřetelnost

všemohoucího Pána Buržoy „vyšetřovala“ nás a nepoznávajíc, proč jsme byli zatčeni a proč nás vězniti, propustila nás laskavě „na svobodu“, na naši přelíbeznou zlatou svobodu, kde si „půjčujeme“ bídy do syta. To tedy známo. I dlužno míti na paměti, že jsme trochu zvykli stravě vězeňské. V zajetí člověk jí, co dostane, a dají mu toho vždy se zřetelem zdravotním: Trapisti, jak též známo, nepřetěžujíce nikdy žaludku, dlouhého věku se dožívají. Tedy zlatí, stříbrní, i chudí bronzoví přátelé, stranou obavy a ostychy! Ani koruny se již nelekname a jí nepohrdneme.

JOSEF FLORIAN.

K RŮPĚJE, aspoň krůpěje od těch, kteří nedávají nic. Ale při tom nespouštíme s očí peněz, jež se nechávají na mrzký zisk několika setin a za domnělou bezpečnost v rukou lichvářů bankovních a záloženských, kteří z nich těží, nebo jež se bohaprázdňě rozhazují do světa. A nepotřebujeme, než aby se nám *půjčily*. V tom poměru jsou peníze, jichž potřebujeme, k zisku, jež přinesou, jako lodi, jichž zapůjčení žádal Krištof Kolumbus, aby jimi přitáhl celé nové země se všemi poklady. Není zárukou již to, že při všeobecné netečnosti dnešní ke všemu, co vůbec jest *něco*, při mlčenlivém spiknutí všeho vládnoucího tisku proti naší práci, vloženo bylo do rukou přátel Studia již 50 svazeků a svazků? Zrovna 50. svazek — „*Život přesvaté Panny Marie*“ od ctih. Anny Kateřiny Emmerichovy — byl dotištěn, když nás z čista jasna zajali ti, kteří jediní dnes mohou, co chtějí. Patrně na rekapitulaci dosavadní bídy a jako exercicií pro další bylo nám dopřáno s hůry toho vyrušení. — Leč není-li ani toto 12-leté trvání spolehlivou zárukou, aby se nám peníze na způsob *akcií* svěřovaly, nabízejí nám někteří přátelé ručení i svými nemovitostmi. Jest tedy výmluvy, by nám nepůjčil peněz, kdo má, a nevypůjčil pro nás, kdo nemá, ale může?

ANTONÍN LUDVÍK STRÍŽ.

KAREL JAROMÍR **ERBEN**

Veškeré spisy básnické Karla Jaromíra Erbena. — Vydání kritické. — Uspořádal JAROSLAV SUTNAR. S podobiznou básníkovou a snímkem básníkovy rukopisu. V Praze, J. Otto, 1905. Svazek 12.5×18 , stran LIX + 320 + XX. S varianty pod čárkou, mnohými poznamenaními a vysvětleními, jakož i s předmluvou a úvodem vydavatelovými.

FRANTIŠEK **BARTOŠ**

Naše děti. Jejich život v rodině, mezi sebou a v obci, jejich poesii, zábavy, hry i práce společné popisuje FRANTIŠEK BARTOŠ. Illustroval MIKULÁŠ ALEŠ. Druhé, rozmnožené vydání. Svazek 16×20 o 284 str. Tiskem a nákladem J. Otty v Praze, 1898. První vydání „Našich Děti“ vyšlo roku 1888.

PAUL VERLAINE

PAUL VERLAINE, **Vdovcovy zápisky.** POVÍDKY. — „Tuto knihu přeložil

FRANTIŠEK LINHART, upravil M. KLICMAN ... a ve sbírce Knih Dobrých Autorů (č. 91.) vydala KAMILLA NEUMANNOVÁ v Praze na Olšanech, v červenci 1912.

Prvních 30 výtisků na ručním papíře.“ Svazek 14×22, o 88 stranách za K 1.50.

HRABĚ DE **VILLIERS DE L'ISLE-ADAM**

HRABĚ DE VILLIERS DE L'ISLE-ADAM, **Tribulat Bonhomet.** — „Toto dílo přeložil JOSEF REJLEK.

Upravil a původ. dřevoryty vyzdobil FRANT. KOBLIHA.

Vytiskla knihtiskárna J. SKALÁK A SPOL. a ve sbírce Knih Dobrých Autorů vydala K. NEUMANNOVÁ v Praze, v květnu — červnu 1912. 24 výtisků na ručním papíře.“

Svazek formátu 14 cm × 21.5 cm, stran 184, za 3 K.

NOVA ET VETERA

NOVA & VETERA

POŘÁDÁ A S POMOCÍ BOŽÍ A PŘÁTEL STUDIA VYDÁVÁ
ANTONÍN LUDVÍK STRÍŽ V OSVĚTIMANECH NA MORAVĚ.

In portis nostris omnia poma: nova & vetera, dilecte mi, servavi tibi.

Cant. VII, 13.

Omnis scribe doctus in regno coelorum similis est homini patrifamilias, qui profert de thesauro suo nova & vetera.

Mat. XIII, 52.

„Ve spojení tomto vycházejí Dobrá Díla rozsahu menšího, ... články studia v dílo se teprve utvářející, ukázky, orientace, listy, obrazy a p., a to vesměs zcela odděleně, by každou práci bylo lze vyjmouti a ve vlastní jednotu řaditi.“ — Svazek 1. vyšel v srpnu 1912 v Osvětimanech.

NOVA ET VETERA

NOVA & VETERA. SVAZEK PRVNÍ.

SRPEN L. P. 1912.

VYDÁN V 50 VÝTISCÍCH NA RUČNÍM PAPIŘE SUBTONIC A 300
NA BÍLÉM HLADKÉM PO 3.50 K.

OBSAH: Georges Rémond: Agonie císaře Menelika. — Lignum Vitae. Proroctví sv. Malachiáše biskupa o papežích. — Mnicha Paduánského proroctví o posledních papežích. — Sv. Oldřich: Jak se připravují hostie. — Augusta Watrina Zjevení o zkáze Paříže. — Grignona z Montfortu Modlitba o Apoštoly posledních dob. — Guido Gezelle, kněz básník vlámský. — René Martineau: Začátky Leona Bloy. — Leon Bloy: „Beethoven“ od Vincenta d'Indyho. — Tristan Leclere: Rimský Korsakov. — Kurt Martens: O potřebě budit pozornost. — Georges Rouault. — Z psaní Josefa Floriana. — Tři obrázky papežů dle rytin z knihy proroctví Joachima de Floris a 1 kolor. dřevoryt.

NOVA ET VETERA

NOVA & VETERA. SVAZEK DRUHÝ.

LISTOPAD 1912.

50 VÝTISKŮ NA RUČNÍM PAPIŘE SUBTONIC A 300 NA BÍLÉM HLAZENÉM PO 3.50 K.

OBSAH: Arnošta Hella Rozjímání a modlitby (z pozůstalosti autorovy). — Pius PP. IX.: Allokuce „Nunquam certe“ a encyklika „Vixdum a nobis“ proti špatným zákonům rakouským. — Zvěsti Theophila Restauxa z Gouy l'Hôpitalu. — List Eugena Baresta ke knize J. Collina de Plancyho „Konec časů“. — Proroctví Cazotovo dle vypravování La Harpeova. — Apoštolé posledních dob, jak je viděla Melanie La Salettská. — André Gide: Ctitel p. Remyho de Gourmonta. — Ardengo Soffici: Henry Rousseau. — Aubry: Isaak Albeniz. — Paul Lafond: Avila. — Návštěva v blázinci. — Abbé Telmat: Theorie menšího zla. — Eugen Demolder: Vánoce. — Z listů a záznamů A. L. Stríže. — Josef Florian: Střepinky z ostrakismu.

NOVA ET VETERA

NOVA & VETERA. SVAZEK TŘETÍ.

ÚNOR L. P. 1913.

50 VÝTISKŮ NA PAPIŘE RUČNÍM SUBTONIC A 300 NA BÍLÉM HLAZENÉM PO 1.60 K.

OBSAH: Vinc. d'Indy: Blahoslavenství, oratorium Césara Francka (Z knihy „César Franck“ od téhož autora). — Rufinovy Historie Církevní: Kterak zajatkyní obrácen byl národ iberský. Jediná písemná památka o Sv. Ninoně. — Podivuhodný příběh kněze z diecése Leksovienské. Z Historie Církevní Orderika Vitala. — Alfred Jarry: Hřeby Páně. — Z Umučení podle sepsání Villierse de l'Isle Adamova. — Paradoxsy obecného rčení. — Jacques Rivière: Pašije Sv. Jana od Jana Šeb. Bacha. — Wanda Landowská: Národnost Chopinova. — Myšlenky císaře Marka Aurelia. — Gilbert Keith Chesterton.

ANNA KATEŘINA **EMMERICHOVA**

Život přesvaté Panny Marie.

DLE VIDĚNÍ CTIHODNÉ ANNY KATEŘINY EMMERICHOVÉ, ŘEHOLNICE KLÁŠTERA AUGUSTINIÁNSKÉHO V DÜLMENU, NAPSAL KLEMENT BRENTANO. — Z jazyka německého přeložil a s pomocí Boží a přátel Studia vydal P. MATĚJ FENCL, kněz Církve katolické t. č. v Uhříněvsi u Prahy, léta Páně 1912. S Imprimatur kníž. arcib. Ordinariátu v Praze. Kresby titulové od Karla Schwetze. Vinětky z inkunábulí. Silný svazek formátu 14 cm × 22 cm, stran 555. — Tisk trojbarevný; 540 ex., z nichž 60 na rýhov. papíře Subtonic a 40 na ručním Subtonic chamois. Výtisky obyčejné hned po vydání po 12 K, lepší po 15 a 20 K.

SVATÁ **KATEŘINA SIENSKÁ**

Listy svaté Kateřiny Sienské.

SPISŮ SVATÉ KATEŘINY SIENSKÉ SVAZEK PRVNÍ. V postupu časovém, jak uspořádány byly Mikulášem Tomasseem a vydány 1860 ve Florencii, se zřetelem i na odchýlná čtení vydání předchozích, z jazyka italského věrně převedl a s pomocí Boží a přátel Studia vydal ANTONÍN LUDVÍK STRÍŽ. *Dobré Dílo*, sv. 4., v říjnu 1912 v Osvětimanech na Mor. Titulní kresby od Karla Schwetze. Silný svazek form. 12 cm × 16 cm o XIV str. předmluvy a 270 str. textu. Tisk dvojbarevný ve dvou hustých sloupcích. 700 výtisků, z nichž 30 na hladkém papíře Alexandra, 50 výt. na rýhovaném Alexandra po K 7.50, ostatní na silném papíře po K 5.40.

Ve svazku tomto jest prvních 64 listů Svěťice, psaných příbuzným, kněžím, řeholním bratřím a prelátům, abatyším a sestrám, i osobnostem světským, urozeným i nízkým. — Dvě zcela jisté dobré stránky má toto české vydání neporovnatelných Listů: Jest to vydání úplné, podávající postupně všechny zachované listy, a jest to čistý, co nejvěrnější převod originálu bez všelikých poznámek.

MELANIE KALVATOVA

MELANIE, PASAČKY LA SALETTSKÉ, **LIST ABBÉMU RIGAUXOVI**, FARÁŘI V ARGUEVES, ze dne 28. února 1904. — Z francouzského přeložil JOSEF FLORIAN. — Vyšlo jako 28. svazek STUDIA v srpnu 1910 ve Staré Říši na Moravě. Stran 50, formátu 11×16 cm. Vydáno 50 ex. na papíře ruč., 250 na hladkém chamois po 1.20 K a 700 na obyč. papíře po 80 h.

Vzácný dokument pro historii Zjevení La Salettského i pro poznání života omílovně Pasačky. Melanie vypisuje zde svoji cestu do Říma, kamž byla povolána Papežem Lvem XIII. k jednání o Řádu Apoštolů Posledních Dob, své styky s osobnostmi kurie papežské, svou audienci u Papeže a rejdy zločinných církevníků, kteří překazili výkon jeho rozkazů. — Melanie zemřela dne 15. prosince téhož roku, co list tento psán, i možno jej považovati za jakousi závěť její.

SVATÝ VINCENC FERRERSKÝ

SVATÉHO VINCENCE FERRERSKÉHO **KÁZÁNÍ NA MODLITBU PÁNĚ** PROTI SEDMERU HLAVNÍCH NEŘESTÍ. — Z latiny přeložil a s pomocí přátel vydal Antonín Ludvík Stříž, l. P. 1911 ve Staré Říši na Moravě. S podobiznou světcovou od soudobého mistra, reprod. světlostiskem, a s dvoustránkovým snímkem autografu Sv. Vincence. Titul trojbarevný s ornamentem. Svazek form. $10 \text{ cm} \times 15 \text{ cm}$ o 160 str. Natisknuto 620 ex. na rýh. papíře subtonic po 2.60 K, 50 na rýhov. subtonic ručním po 4 K a 30 ex. na ruč. hollandě.

Překládáno bylo z vydání in Venetiis apud Haeredes Melchioris Sessae MDLXX, obsahujícího Sermones de Sanctis, k nimž mimo řeči na jiná rozmanitá themata připojena jsou i tato Kázání na Modlitbu Páně.

LEON BLOY

LEON BLOY, **Spása skrze Židy.**

Z nového vydání francouzského, autorem přehlédnutého a pozměněného, přeložil a s pomocí přátel Studia vydal JOSEF FLORIAN, tehdy ve Staré Říši na Mor. V říjnu 1911. Sv. form. 12×16 cm, 172 str. Natisknuto 50 ex. na papíře ručním Alexandra po 5.60 K a 450 na bílém tuhém po 3 K.

Nejenergičtější, nejvýmluvnější obhajba národa, „jenž dal pokolení lidskému Patriarchy, Proroky, Evangelisty, Apoštoly, věrné Přátele a všechny první Mučedníky, aniž se odvážíme mluvit o Panně Bohorodici, ba i o našem Spasiteli...“; připomínající, že „Krev, která byla prolita na Kříži za spásu pokolení lidského právě tak jako ta, jež se vlévá neviditelně každého dne do kalichu Svátosti Oltární, jest přirozeně i nadpřirozeně KRVE ŽIDOVSKÉ, — nesmírný proud Krve Hebrejské, jejíž pramen jest v Abrahamovi a ústí v Pěti Ranách Kristových.“

ARNOŠT HELLO

ARNOŠT HELLO, **Člověk.** ŽIVOT/VĚDA/UMĚNÍ.

— Z francouzského přeložil a s pomocí přátel Studia vydal JOSEF FLORIAN, v červnu léta Páně 1909, jako 22. svazek Studia, t. č. ve Staré Říši na Moravě. Ozdobná kresba titulní od Josefa Marka. Silný svazek 500 stran, formátu 13 cm × 20 cm. Natisknuto 450 exemplářů na ručním papíře po 8 K.

OBSAH: *Kniha první. ŽIVOT.* — Zlaté tele. — Asociace ideí. — Lidská úcta. — Lhostejnost. — Smích a slzy. — Práce a odpočinek. — Čest. — Člověk prostřední. — Vášen neštěstí. — Milosrdenství. — Tajemství a XVIII. století. — Bázeň a Strach. — Svět. — Sfinx. — Cestování. — *Kniha druhá. VĚDA.* — Babel. — Stav otázky. — Kapka vody. — Věda. — Nevědomost náboženská. — Svazky duchovního příbuzenství. — Svěcená voda. — Znamení kříže. — Svatý Diviš Areopagita. — Jednota. — Století a staletí. — *Kniha třetí. UMĚNÍ.* — Umění. — Kritika. — Ustálenost, obraznost a řád. — Asie, Řecko a Řím. — Umění starověké a literatura antická. — Dramatická katastrofa. — Opovrhování uměním. — Komické. — Nynější tendence umění. — Román. — Styl.

LEON BLOY

LEON BLOY, **Žebrák Nevděčnick.**
DENNÍK AUTORŮV 1892—1895. Se čtyřstránkovým autogra-
fem Leona Bloy a jeho podobiznou (světlotisk), již pro tuto
knihu nakreslil FREDERIC BROU. Přeložil JOSEF FLORIAN.
S pomocí přátel Studia (svazek 33.) vydal I. P. 1910 ANTONÍN
LUDVÍK STŘÍŽ, t. č. ve Staré Říši na Moravě. Silný svazek for-
mátu 15 cm × 20 cm, str. 420. Natisknuto 300 exemp. po 7 K.

Epigraf: *Nejkrásnější jména lidí jsou ta, která jim dali jejich nepřátelé.* (J. Barbey d'Aurevilly.)

Leon Bloy jest úplně celý v tomto strašlivém denníku, snad nejzajímavějším, jaký
kdy byl napsán. Obsáhla korespondence a listy autorovy samy o sobě by vydaly
knihu novou četby neskonale užitečné, zvláště lidem mladým, kteří se tam naučí,
co jest pravý optimismus. Spojitost mezi činy a slovy Leona Bloy jest tak silná,
že dává všem tak rozličným kapitolám jeho knihy podivuhodné jednoty.

DOBŘÉ DÍLO

DOBŘÉ DÍLO. Pořádá a s pomocí Boží a přátel
Studia vydává OTTO ALBERT
TICHÝ v Osvětimanech na Moravě. — Svazek 1. vyšel v červnu
léta Páně 1912. — Do dubna 1913 vyšly tyto svazky:

1. Poslání Marie Josefy. — 2. Leon Bloy: Čtyři léta zajetí v Prasečím
na Marně. — 3. Marcell Schwob: Křižácká výprava dítek. — 4. Listy Svaté
Kateřiny Sienské. — 5. Život Přesvaté Panny Marie, dle vidění ctihodné
Anny Kateřiny Emmerichové od Klementa Brentana. — 6. Rainer Maria
Rilke: Povídky o Pánu Bohu. — 7. Franz M. Melchers.

V tisku: — Knihy vidění a zjevení Svaté Alžběty Šénavské. — Pia PP. IX. Apoštolská
konstituce o klatbách církevních. — Od Leona Bloy: Stařec s hory. Zoufalec. Epi-
pea Byzantská. Život Melaniin. Můj Denník. — Život Pána Ježíše Krista dle vidění
ctih. Anny Kateřiny Emmerichové. — José Severiano de Rezende: Můj Flos Sanc-
torum. — Grignon z Montfortu: O pravé pobožnosti k Panně Marii. — Listy Sv.
Eusebia Jeronýma. Atd.

Büchlein der sieben Curs

Von Maister Cunrad Dincsmut
zu Ulm gedruckt und vollendet
Anno MCCCXXXIII.

PIA PP. X. MOTU PROPRIO

O ZASVĚCENÝCH SVÁTCÍCH.

Nejvyšší kázně církevní strážcové a správ-
cové Velekněží Římští uvolňovali vždy
blahovolně sankce posvátných kanonův, vy-
bízelo-li jich kdy k tomu dobro křesťanstva.
Tak i My, jako již v jiných věcech pro změ-
něné poměry časové a společenské usoudili
jsme potřebnými změny, nyní zákon cír-
kevní o svátcích, které z přikázání jest svě-
titi, pro zvláštní okolnosti této doby vhodně
zmírniti za dobré uznáváme. Šíré totiž pro-
story zemské i mořské neobyčejnou rychlostí
nyní lidé přejíždějí a pohodlnějšími cestami
snadno se ocitají mezi národy, kde menší jest
počet svátků přikázaných. Též vzrostlý ruch
obchodní a zrychlené ve všem řízení jaksi

trpí, zdá se, přerušováno jsouc častějšími svátky. Mimo to den ode dne stoupající dražota potřeb životních nabádá, aby neustávali častěji od prací služebných ti, kteří rukama svýma výživy si opatřují.

Z těchto příčin nové a nové prosby, zvláště v těchto posledních dobách, byly předkládány Svaté Stolicí, aby počet svátků přikázaných byl zmenšen.

Když jsme o tom všem uvažovali, jedině blaho křesťanstva majíce na srdci, vidělo se nám opatření takové, by řada svátků, jež z příkázání církevního jest světiti, byla omezena, nejvhodnějším.

Z vlastního popudu tedy a po zralé úvaze Svě, přibravše v radu ctihodné bratry Naše S. C. Ř. kardinály, kteří kodifikaci zákonů církevních mají na péči, vyhlášíme tuto, jak následuje, co o svátcích jest zachovávatí.

I. Církevním přikázáním slyšeti Mši Svatou a zdržovati se prací služebných toliko na tyto dni na příště se vztahuje: Všecky neděle, svátky Narození, Obřezání, Zjevení a Nanebevstoupení Pána Našeho Ježíše Krista, Neposkvrněného Početí a Nanebevzetí Velebné Rodičky Boží Marie, Blažených Apoštolův Petra a Pavla a Všech Svatých.

II. Svátky Svatého Josefa, Ženicha Blahoslavené Marie Panny a Narození Svatého Jana Křtitele, oba s oktávou, slaviti se budou jako v den sobě příslušný, první v neděli po 19. březnu, přičemž nepohnut zůstane svátek, připadne-li 19. březen na neděli; druhý v neděli před svátkem Svatých Apoštolův Petra a Pavla. Svátek Nejsvětějšího Těla Kristova, a to s oktávou privilegovanou, slaviti se bude v neděli po Nejsvětější Trojici jako v den sobě vlastní, při čemž pro svátek Nejsvětějšího Srdce Ježíšova zůstane pátek v oktávě.

III. Příkázání církevní prve vyslovené nevztahuje se na svátky Patronův. Ale místní ordinariové mohou slavnost vnější přenést na neděli nejblíže následující.

IV. Kde některý z vypočtených svátků zákonitě zanikl nebo byl přeložen, nic nebudiž obnovováno bez porady s Apoštolskou Stolicí. Usoudí-li biskupové, by v některém národě nebo kraji některý ze zrušených svátků byl ponechán, přednestež to Svaté Stolicí.

V. Případne-li na některý ze svátků, jež zachovávat ustanovujeme, den zdrženlivosti nebo postu, od obojího dispensujeme; a dispensi tu povolujeme i pro Svátky Patronův,

budou-li ovšem slaveny slavně a s velikou účastí lidu.

Nový tímto podávající důkaz apoštolské péče, chováme jistou naději, že všichni věřící i v ty dni, které z počtu svátků příkázáním závazných vylučujeme, neméně než dříve osvědčovati budou svou lásku k Bohu a úctu k Svatým, a že v ostatní svátky, jež v Církvi zachovávati zbývá, s pilnější než dosavad horlivostí dbáti budou příkázání.

Přes jakákoliv ustanovení tomuse přičítící, byti zvláštní a jednotlivé zmínky vyžadovala.

Dáno v Římě u Sv. Petra, 2. července 1911,
velekněžství Našeho léta osmého.

PIUS PP. X.

PIA PP. X. MOTU PROPRIO O ZASVĚCENÝCH SVÁTCÍCH.

Nejvyšší kázně církevní strážcové a správcové Velekněží Římští uvolňovali vždy blahovonně sankce posvátných kanonův, vybízelo-li jich kdy k tomu dobro křesťanstva. Tak i My, jako již v jiných věcech pro změněné poměry časové a společenské usoudili jsme potřebnými změny, nyní zákon církevní o svátcích, které z přikázání jest světití, pro zvláštní okolnosti této doby vhodně zmírniti za dobré uznáváme. Šíré totiž prostory zemské i mořské neobyčejnou rychlostí nyní lidé přejíždějí a pohodlnějšími cestami snadno se ocitají mezi národy, kde menší jest počet svátků přikázaných. Též vzrostlý ruch obchodní a zrychlené ve všem řízení jaksi

trpí, zdá se, přerušováno jsouc častějšími svátky. Mimo to den ode dne stoupající dražota potřeb životních nabádá, aby neustávali častěji od prací služebných ti, kteří rukama svýma výživy si opatřují.

Z těchto příčin nové a nové prosby, zvláště v těchto posledních dobách, byly předkládány Svaté Stolicí, aby počet svátků přikázaných byl zmenšen.

Když jsme o tom všem uvažovali, jedině blaho křesťanstva majíce na srdci, vidělo se nám opatření takové, by řada svátků, jež z příkázání církevního jest světiti, byla omezena, nejvhodnějším.

Z vlastního popudu tedy a po zralé úvaze Své, přibравše v radu ctihodné bratry Naše S. C. Ř. kardinály, kteří kodifikaci zákonů církevních mají na péči, vyhlášíme tuto, jak následuje, co o svátcích jest zachovávatí.

I. Církevním přikázáním slyšeti Mši Svatou a zdržovati se prací služebných toliko na tyto dni na příště se vztahuje: Všecky neděle, svátky Narození, Obřezání, Zjevení a Nanebevstoupení Pána Našeho Ježíše Krista, Neposkvrněného Početí a Nanebevzetí Velebné Rodičky Boží Marie, Blažených Apoštolův Petra a Pavla a Všech Svatých.

II. Svátky Svatého Josefa, Ženicha Blahoslavené Marie Panny a Narození Svatého Jana Křtitele, oba s oktávou, slaviti se budou jako v den sobě příslušný, první v neděli po 19. březnu, při čemž nepohnut zůstane svátek, případně-li 19. březen na neděli; druhý v neděli před svátkem Svatých Apoštolův Petra a Pavla. Svátek Nejsvětějšího Těla Kristova, a to s oktávou privilegovanou, slaviti se bude v neděli po Nejsvětější Trojici jako v den sobě vlastní, při čemž pro svátek Nejsvětějšího Srdce Ježíšova zůstane pátek v oktávě.

III. Příkázání církevní prve vyslovené nevztahuje se na svátky Patronův. Ale místní ordinariové mohou slavnost vnější přenést na neděli nejblíže následující.

IV. Kde některý z vypočtených svátků zákonitě zanikl nebo byl přeložen, nic nebudiž obnovováno bez porady s Apoštolskou Stolicí. Usoudí-li biskupové, by v některém národě nebo kraji některý ze zrušených svátků byl ponechán, přednestež to Svaté Stolicí.

V. Případně-li na některý ze svátků, jež zachovávat ustanovujeme, den zdrženlivosti nebo postu, od obojího dispensujeme; a dispensi tu povolujeme i pro Svátky Patronův,

budou-li ovšem slaveny slavně a s velikou účastí lidu.

Nový tímto podávající důkaz apoštolské péče, chováme jistou naději, že všichni věřící i v ty dni, které z počtu svátků příkazáním závazných vylučujeme, neméně než dříve osvědčovati budou svou lásku k Bohu a úctu k Svatým, a že v ostatní svátky, jež v Církvi zachovávati zbývá, s pilnější než dosavad horlivostí dbáti budou příkazání.

Přes jakákoliv ustanovení tomuse přičící, byti zvláštní a jednotlivé zmínky vyžadovala.

Dáno v Římě u Sv. Petra, 2. července 1911,
velekněžství Našeho léta osmého.

PIUS PP. X.

JOHANNA TERMIER-BOUSSAC
BÁSNÍCI A LEON BLOY

Byl virtuos, který hrál na svou duši jako na nadpřirozené housle, a nikdy neslyšel svět hudby tak bolestné.

LEON BLOY

(ČTYŘI LÉTA ZAJETI V PRASE-
ČÍM NA MARNĚ.)

Byla duše umělcova, ku podivu prostá, upřímná, duše jinošská a hrdá, nad níž usmívali se chytří, již Bolest jednoho dne našla bez obrany a již vyhloubila po své chuti a štědrosti, by se tam uchýlili jako velicí pocestní archandělé, ztupení pro své božské tváře, všechny vášnivé entusiasmy; aby byly posléze shromážděny všechny ušlechtilé touhy, všechny rozlety k spravedlnosti a k zářivým nádherám, a soucity srdce rozrývající, a poryvy vznešených hněvů, a nevyličitelná něžnost, tíživá srdci, a vroucnost ducha, rozmnožovaná bez ustání jako pět

chlebů zázračných, jimiž davové byli nasy-
ceni, azkroušenost, paprskující slzami, staro-
bylé věky, a jistoty žhářské, a pokorná láska.

A všechny hlasy těchto zneuznaných moc-
ností, o nichž možno říci, že jsou navždy
vypuzeny ze srdcí lidských, lkajíce ve dvaceti
knihách, složily tuto bolestnou hudbu, tuto
symfonii uvolněnou, jež bude zítra okouzlo-
vati živé duše, až obecná běžná rčení nebudou
již kolovati.

Hle, již pomalu se ani neodolá pověstné
legendě o Leonu Bloy pamfletáři, svárlivém,
nenávistném a tvrdém, rozmrhávajícím v ne-
pořádku nadávek dary nepopěrné, vpravdě
však nemožném a rozhodně zstrašujícím,
i pro toto chápání — tak dobré děvče přece
a tak smířlivé — jež vidíme usmívati se na
prahu moderní kritiky. Tohle jest literární
znění výkladu, ale kdo neslyšel počestných
lidí, jež absolutno uráží, jak odsuzují toto kře-
stanství bez mírnosti a odvracejí se opatrně
od tak nebezpečného a drsného společníka?

Kéž by bleskem šlehlo všechny tyto slepce
vznešené slovo, jímž se jednoho dne hájil:
„Můj hněv jest kypěním mého soucitu.“
Člověk by jim rád ukázal toto jedinečné dílo,
vzácné symboly a chvějící se lyrismem; a
zvláště rád by je zavedl do něho jako do ve-

liké lodi, jejíž stožáry by mohly přemístiti hvězdy a roztáhnouti nečeřivé dráhy souhvězdí, která by však svolila na čas ztroskotati na naše pobřeží, by nás počastovala s císařskou štědrostí mincemi beze rzi a výživným obilím, jimiž její boky jsou obtěžkány.

Alenač to? Co by dělali s těmito poklady? Nejsou-liž plni jistoty, nevyjadřitelně bez chudoby? Není-liž na čas ponechat i jich jejich nevléčitelné spokojenosti, a pamatovati spíše na nespočetný zástup „ubohých duší tuláckých, jež by potřebovaly asyly denního?“ Pro ně byly knihy ty napsány; pro umělce bez žvavosti, plné úzkosti ve světě, v němž nezárí již ikon, skvěle vykládaných obrazy; tyto básně, v nichž vzájemně se křížkovaly, jako v biblickém zápase, Zoufalost a Radost, jen k útěše pravých básníků byly trpěny — nikoliv těch zářivých a hovorných, kteří si libují býti bohy — ale jiných, mnohem vzácnějších, kteří putujíce po opuštěných cestách „bez šibenic a bez kaplí“, jakoby provázeli vířivé houfy nepokoje a úzkosti lidské.

Kde jsou tito básníci nového pokolení? zobrazujeme si je v duchu a tam po venkově, po obchodech a záležitostech, rovnováhách a nesmyslech; domýšlíme se o nich, jak nevýslovně málo starají se o život, štouhající

se lokty a žvatlavý, který točí se kolem nich se svými důležitostmi; s hlukem hostin, strojených těm, kteří nemají hladu; s návštěvami, které nejsou ani aby pomohly, ani by Boha zvěstovaly, ani aby žebřaly přepokorně o drobtý oživujících pravd; se všemi gesty a preludy žiti v stále houstnoucím polostínu nevědomí; s davy robotnými, u nichž obličej mužů, kteří trpí, nejsou již právě obrazy božskými; s beránkovitým kadeřením a čepýřením prostředností bez výčitky, slušnosti bez lásky, dobročinnosti bez výkvětu heroismu; s tolika slovy a řečmi, které pořádají prázdno a katalogují nicotu.

Jsou jinochové šestnáctiletí nebo osmnáctiletí, odvyklí důvěrnostem, v nichž ohraničuje se, i ve skupinách, zvláště ve skupinách, step mlčení a samoty. Zajatci života vnitřního, řeklo by se, že sama bolest a nesnáze životů drahých, kteří je obklopují, jsou pro ně bez obličejů a bez hlasu. A z tohoto světa, jež zaprašují ustavičně popelem své pohrdavé mdloby, požadují jen na knihách vysvětlení.

Tolik se čeká na knihy v tom věku. Zdá se, že jen s nimi bude bída jeho úplná, i jeho slabost, ještě blátivá pády, i jeho nepořádek. S politováníhodným a chromým davem svých nejistot nastupuje k nim pouť. Přináší

se jim srdce rozrušené, lačníci po dobroděj-
ných otroctvech. A jako by se mu chtělo do
syta se z nich namodliti, v ohlušení veškeré
vřavy ostatní, šeptá si polohlasitě věty, hle-
dající stále, zda již již přece nezajiskří se
v marně se vzdouvajícím písku period „slovo,
jež by učinilo život jeden“.

Život jeden, život usebraný, shromážděný
ve špatných kalužích intelektualismu, v nichž
se rozptýlil, vyrván násilně z jílů staré
zmrtvělosti, pokleknuvší a všecek učenlivý
náhle, a vidoucí, jak se rýsuje jako ve svitu
slz budoucnost neuvěřitelně prostá, souladná
a zpokojněná.

Sní se o tom. Ale když jsme upřímní,
a když nežijeme, abychom konec konců mlu-
vili jen pro nějakou skupinu, kterak neviděti
jich, jak jsou jeden jako druhý a bez veli-
kosti, rovní a hlomoziví ti, o nichž se nám
praví, že jsou Mistrové přítomné hodiny?
Pobratřují do téže úrovně; kterak neroze-
znati v každém péče, by vešli v příbuzenství
se všemi, by se dali uznati největším množ-
stvím, strachu, by nebyli sami, nepřítomnosti
přízvuku, nuzoty hymnismu, lyrismu ihned
zadýchaného, rozpustilého a zimomřivého
kypění, jež skrývá špatně duši bez propastí.
Umí-li někdy některý oslniti, protože jeho

prósa oživuje s větší dovedností, líčí pou-
tavěji nebo barvitěji výjevy pouhého světa
viditelného, tím ještě duše není krmena. Jiní
praví, že přinášejí odpověď na každou úzkost,
ale jejich svědectví, jež si ještě nevyhledala
svatebního roucha zářivých Jasů, nemohou
proniknouti srdce básníků. A jejich duchové,
jen nádhernost a velebnost vnímající, marně
po houpavých bahnech a písčitých horách
literatur hledají přístřeší, kam se skrýti.

Pro tyto duše bolestné, špatně osvobozené
z vražedných výchov, vězněné ještě na spodu,
v podřízenosti, všednosti, v žalostné vyprah-
losti nebo v jalové domýšlivosti všeho, čemu
se vyučuje a co se píše; pro tyto logické duše,
vábené Absolutnem temnot, hrůzy a negace;
pro tyto duše, jimž moderní zvěstovatelé kře-
stanství nedbají, na večer Božího Hodu Sva-
todušního bez požárů, znovu naléztí řeč ztra-
cenou, nesmírný umělec „Chudé Ženy“ jako
by byl zvláště a zvláště poslán. Od útlaku a
od počínajícího zadušení jeho dílo tolik je
může chrániti, toto dílo síly a svobody, svě-
žesti a všemohoucnosti, připomínající krvavé
červánky skvělého a zdravého zimního jitra.

A toť skoro stále táž podivná příhoda. Už
jste se dosti nadotazovali „značek, jež ne-

mohou dáti života“, již jste se dosti dávali „unášeti na vlnách řeky zastíněné“; nebo lépe, prostěji, rozhodli jste se posléze býti jako ostatní a zpodpírat svou zbabělost tolika jinými bláhovostmi.

A tu, hle, některá z knih Leona Bloy, neznámo jak, přijde vám do ruky. Jest to „Zoufalec“ nebo „Chudá Žena“, „Spása skrze Židy“, nebo „Exegese obecných rčení“, nebo snad některý z těch strašných svazků „Deníku“, jimiž toulá se veliká světelná Chudoba.

Zprvu jste oslněni tím neužívaným přepychem epithet, plýtváním obrazů gigantických, nesmírných, jež se vespolek proplétají a padají v nepořádku na duši, jako padají točící se těžké hrozny zvrhlých andělů na zmitajících se nebesích fresek. Jsme překvapeni tímto stylem prazvláštním, kde není ani slůvka ospalého. Ale nevidíme ještě, kdo jest Leon Bloy: tento plýtvavý básník, jenž mrhá slůvky adorujícími a prosebnými a klidně kráčí ve velikém tom stádě s čely dotýkajícími se a rounem chumlavým, rozrušuje.

Zmateně cítíme přece, že jest něčím jiným než nádhery milovným umělcem, že jeho zarážející virtuosita jest mu cizí, že dlí bloudě a tápaje ve vlastním jasu, a že jest pouze do velebnosti *přestrojen*. Sem tam ostatně, jako

by se jeho „skvělá a uštěpačná tapisserie spisovatelská“ vzdouvala závany neznámo z které propasti, jest to prósa neobyčejně proměnná, prostá a nahá jako substance; jest to duše sklíčená, která vypráví Bohu svou bídu, svou znavenost a omrzlost lidmi i věcmi, svou ošklivost, duše, která neví již opravdu jakými obrazy a podobenstvími vyjádřiti svou neskonalou trýzeň.

Potom nemožno již, byste se v něm i dále mýlili. Vidíte náhle pravého Leona Bloy, a nevidíte pak než tohoto křesťana chudého, lačnického po absolutnu, celosti, nesmrtelnosti, plnosti, jemuž „pohrůžka opovržením celé země“ nezabrání, aby nečekal, pláče láskou, příštího království, v nevýslovné lhostejnosti ke všemu, o čem se lidstvo domnívá, že vynalezlo, by je nahradilo. Jsme přenešeni do středu této duše umělecké, této duše dětinné, velice nezpůsobilé k tomu, co se jmenuje svatokrádežně životem, ale setrvávající zázračně ve své intuitivnosti a schopné tušiti „světelné formy božského světa“, spatřovati Boha v událostech, v historii, v lidských bytostech, v těch „zrcadlech zatmělých a žalostných“; přepokorně zůstavší na své stanici v očekávání onoho Pána, který znova a znova přichází se svateb, a bdějící

uprostřed zapírání a proklínání a odpadlictví, mezi dobrými vůlemi dřímavými, jež nekrácejí po vodách a nekřísí již mrtvých.

Mnoho se citovalo slovo Pascalovo: „Ježíš bude v agonii až do konce světa; nesmí se spáti po ten čas.“ Zdá se mi, že nemožno otevřítí ni jedné knihy Leona Bloy, ni jedné z těchto knih vesměs v utrpení, a nevzpomenouti toho. Jest kde duše probuzenější, duše, která by byla příměji zasáhnuta a prudčeji roztržena strašlivou opuštěností Spasitelovou, pokořením jeho veliké Církve znetvořené a skoro k nepoznání; nevzdělaností a zmrtvělostí jejích posledních věřících? Tato soustrast má přízvuk bolesti osobní, tolik jest citelná, prudká a bez utišení.

Tento nepřemožitelný krotitel vylíčil, kterak byl náhle obklopen, „po mládí děsném“, křesťanstvím libým a silným, jehož budoucí záření často tušival v jeskyni svého mlčenlivého mládí, osvětlované slzami. Jeho schopnosti umělcovy byly tehdy pro vždy naznamenány krvavou Pečetí. Jako Leopold „Chudé ženy“ byl navštíven, dotčen jako pomazáním „na svých krutých očích, které neviděly Tváře odpuštění; na svých nepozorných uších, jež neslyšely úpění Ducha Svatého, na svých nozdrách sverepé šelmy, které

nessály vůně božských Rozkoší; na hrobu svých úst, která nejedla Chleba živých; na rukou násilnických, které nepomáhaly nésti Kříže Páně; na svých nohou nedočkavých chvatem, které kráčely všude vyjma k Svátému Hrobu“.

Jenom — na rozdíl od Leopolda, jenž se nevyléčil z tohoto oslnění a ježž milosrdná slepota znenáhla uvězňovala, zachraňujíc ho před šklebivými nebo bědnými stíny tohoto světa, dříve než veliké plameny ho přeúzcce sešněrovaly k poslednímu Osvobození — Leon Bloy zůstal v jasnotě vidění, by trpěl, a v jaké nadpřirozené jasnotě!

Povrch a zevnějšek, reliefs a barvy, pokojné krásné tvary věcí, vše, co má průčelí na život a co upoutává spisovatele méně drážděného hlasy vnitřními, vše to nemohlo nalézt v něm bedlivého malíře a podrobného pozorovatele. — Kolem této nádherymilovné obraznosti moderní svět zajisté stínoval se v obrubnici karikaturní a koptovitou, postrašnou, fantastickou a temnostnou.

Ale co se osvětluje zvláštním svitem pro duši tohoto křesťana bez ospalosti, zažehnutou láskou, čeho mu bylo nemožno neviděti již každou minutou kolem sebe, toť ten vesmír neviditelný, jehož tvářností vpravdě

zachycují a zmocňují se jen převzácní vyvolenci Bolesti. Neprozkoumaný svět duší, který má rovněž své propasti a své pláně, svá páchnoucí rašeliniště i svá jezera, zjevil se mu blízkým a důvěrným. A právě pro tuto zvláštní jasnozrakost, přijatou, zdá se, jako trest, nelze knih jeho zapomenouti.

Míváte ideje, pojmy, a věříte o nich, že jsou zřejmy; jak tak zrovnovážnili jsme pro sebe nějakou metafysiku, zladivše si vesmír po sobě, stavějíce každou věc na její místo, a ohražujíce směle Nepoznatelné, by jím nebyli již znepokojováni. I nejméně dogmatictí a nejhlubší z nás takto si vedou, a vnášejí do svého ducha podobné dětinské konstrukce.

Leon Bloy poplení tento pořádek a tyto domnělé jasnoty. Jestliť jedním z nejpozoruhodnějších rysů jeho genia tato moc obohaceti tajemstvím, ihned učiniti bezmeznými věci, o nichž pojednává. Staví před naše oči své vlastní vnímání světa, nikoliv již určité a lineární, ale chaotické a v rozvratu rozšípané novými, až dosud nemyšlenými prvami. Toť veliký nepořádek po Pádu, takový, jak jej asi vídali závratní mystikové, kde nic není na svém místě, kde nikdo nezná svého pravého jména, ani skterou bytostí jest v souručenství, „ani zda jest hoden nenávisti nebo

lásky“. Tajemství jsou pravými osobnostmi knih Bloyových, nikoliv tajemství náboženství rozumného a starostlivého líbiti se, jež lze snadně vypočítati, ale tajemství rojící se všude, tryskající z každé okolnosti, rostoucí za živými, s nimiž jsme se potkali, podpírající nejnepatrnějšího žebráka, který tluče na dvěře, vyprovázející svými temnými nádhery bytosti nejnezřetelnější. Ať už na okraji svého denníku modlitby a klanění Leon Bloy kreslí, s větší ostroší než Flaubert, silhuety a občánky, kramáře, domácí pány, ať načrtává žalostné a hrozné spáče, jichž nacpáno v Koldingu nebo v některém jiném městě dánském. Ale vždy svým zázračným uměním, — ničím než svým uměním, neboť žádný spisovatel není méně didaktický — každá z těchto loutek jeví se nám tajemnou a symbolickou, v hádance a jako zpotvořená v nějakém nevěrném zrcadle. Ocítáme se na rozpacích z jejich totožnosti, zamýšlíme se jako před allegoriemi, a proniknutí jsme děsem při pohledu na tyto velmi nemotorné a hrubé skizy Dokonalé Hanby Spasitelovy.

Neboť Bohastále hledá tento „skeptik v literatuře“ a tento „atheista k lidské slávě“, a lidé nejsou mu pochopitelní, leč uchovali-li něco z prvotní Podobnosti. Snad také ne-

obyčejná mohutnost illuse tohoto velikého umělce tak často lákaného vzniká právě z tohoto vášnivého čekání Přítomnosti nevýslovné, té netrpělivosti poznati posléze velikost a odhaliti Božské ve všech, kdož přicházejí.

Vytýká se mu, že jest beze shovívavosti a pln hořkosti. Protože dnešní člověk nemá již vědomí té básně úplného vítězství a úplné radosti, již by mohl býti život křesťana, patření na bahnité buržoasní tvory neděsí již, sousedství duší slepých, nesčetných srdcí bez lásky nesyť již smutkem tíživým. Útrpně se vzdychá nad těmito životy neúplnými; odhalují se u nich dojemné city, dobré úmysly.

Leon Bloy připomíná si jenom, že jest možno každému člověku obroditi se a zplo-
diti Boha, a že láska neeksistuje, není-li synonymní se všemohoucností. Právě proto naše rozumná společnost a její „prostřední morálka“ jsou dokonale nesnesitelné tomuto hladovci absolutních realit, a právě proto jako u chmurného Samsona mezi sloupy Chrámu i u něho veliké spasné opovržení otrásá sloupovím jeho knih tak hrozně.

Za toto velice obživující, velice potřebné a velice očekávané opovržení jak dlužno mu vzdáti chválu! Nebylo potřebí pohnutlivých dojmů a zněžnění ve světě literárním, a sná-

šenlivosti daleko ještě nebyl nedostatek. Ale někoho, jenž by uměl opovrhovati, jenž by se vzpíral vše připustiti, vše pochopiti, někoho, jenž by byl posléze nenynější, bez jakékoliv péče, by rozeznal snahy doby, nebo možný vývoj duchů, a jenž by uměl vítězně zakřiknouti vřavu zločinných plochostí a obecných rčení, jimiž se umírá, na někoho takového čekalo se tak dlouho!

Na každé stránce toto „opovržení s křídly kondořími“ nám zjevuje jako na dně jámy bídu našich navyklých myšlenek, obmezenost našich úsudků, náhodnost našich hledisek. Jak by čtenář knihy jako „Eksegese“ necítil se náhle nuzáckým hadrářem moderní hlouposti, zrovna jako by nebyl a jako by neměl podoby, tolik Leon Bloy křísí ztracený pojem individuality, lidské osobnosti, „vrytý a podepsaný Bohem na každou tvář“, rozvítý a veskutek uváděný jenom ve Svatosti. „Čím kdo více světec, tím *zvláštnější*“, praví kdesi. Řeklo by se, že netřeba, než aby tento pohled vládce spočinul na věcích, by hned prosvítla jejich neobyčejná nuzota; vlastní kontura jejich nicoty rýsuje se v něm, a zdá se, že je rozlišuje po konfiguraci jejich prázdna. Nikdo jako Bloy nemá tohoto umění vyjádřiti nikoliv již povah bytostí, ale co jest jejich ne-

dostatkem, toho, čím jsou vždycky zázračně chudí v očích básníka, oslněného sny. A srážkou těchto hrozných slov neozřejmují se nám pouze individua — literáti nebo žurnalisti, „falešní velikáni a falešní dobráci“ — v jejich pravých rozměrech, s jasností uchvacující. Jsou věty, jež osvětlují celý obzor lidských životů, jež syntetisují celé pokolení a celou historii, celou rudou epopeu Úpadku. Jiné vyvolávají příšerné obyvatele v jakémisi soumraku, útláčné, tíživé melancholie. Třebas chuchval oněch majetníků důchodů v Parcla-Vallière, „jichž dotazovati se o Třech božských Osobách bylo by dětinstvím“. Nebo lépe v „Mém denníku“ onen postrašný obraz skandinávských vzdělavců, obezděných „vědou obecné jámy“; onen výšlap celého národa do škol, „jedněch, aby se učili, jiných aby vyučovali, všech, by se snoubili se smrtí“.

Mluvila jsem o opovržení Bloyově. Teď hle, kterak se řítí do mé paměti všechny ostatní oslňující *formy* jeho duše. Ustavičné bleskotání jeho genia předvádí mi ráz na ráz jeho neúnavný vzlet, neutuchající zanícení, jeho bezprostřední a zdrcující rozeznávání směšna, a tu ironii pokojnou a radostnou, která využije kde které chvílky, by odpůrce popravila. Jak ráda bych oslavila jeho pře-

vzácné umění, neslýchané bohatství jeho slovníku, zásobovaného tak vzácnou znalostí jazyka latinského, jak ráda bych vypověděla také jeho převznešenou odvahu, dobrou mysl, tak francouzskou, která ho provází na nejčernějších poutích, a ještě raději ukázala údivnou živoucnost tohoto Zoufalce povždy opojeného nadějí, podporovaného bez ustání a posilňovaného chmurným vínem své bolesti.

Ale co se mi jeví především v jeho knihách, toť vznešená šlechtnost, naprostá láska, hluboký soucit bezeslabosti, něha, která hřeje a která křísí krvácející a utištěné. Nikdo se nedával štědřeji, slepěji, než ten, jehož pojmenovali Žebrákem Nevděčníkem. Nikdo nebyl prudčím v obdivování, vášnivějším v nadšení, citlivějším a bezbrannějším než tento obávaný pamfletář. V jeho díle od konce ke konci vidíme ho, jak nese všecku svou duši těm, kteří trpí nespravedlivě, hrdým umělcům, o jejichž velikosti se mlčí. Komu on neudělil almužny, a ostatně, kdo pak před osobností této síly a moci mohl se zdát bez chudoby?

Čtete-li jeho Denník, spatříte zmateně bolestné fysionomie těch, kteří čekali od něho své potravy, kteří žili z jeho zásob, pro něž v nejkrutějších zápasech, vyčerpán marným sháněním a jalovými pokusy, nalézal, jak psáti

ony veliké listy oživující: „Milý příteli, pokusil jsem se říci vám něco...“ A v tomto davu hladovců jsou velicí umělci, „trýznění bezesností vlastního srdce“, v nichž uměl rozdmýchat pocit síly, pro něž sám dovedl „oživiti a rozplameniti k novému záření staré obrazy“, před nimiž pokolení za pokolení poklekala. Jsou i jiní, jejichž jména, temnější, zamlčuje, neznámí příjemcové, snad nebožtíci, jistých listů, dělníci bez hluku a lesku díla pro nyníškeskončeného, o nichž nevíme nic, leda že byli rozbouřeni jako my, „snášející tíhu dne i vedra“, a že trpěli před námi, vidouce stále zsinanou a zhanobenou, nerozeznatelnou a v temnotách Tvář Pravdy.

Leon Bloy jest tolik básníkem Chudoby, že nemůže pochopiti Boha v jiné podobě. Není-liž poněkud z dob oněch Patriarchů, kteří se trásli, by snad nepoznali Hosta strašlivého v nejnepatrnějším z přítomných tuláků? Zvídá na všech tvorech, zda není některý oním Psancem, na něhož se nikdo nepoptává. Přepokorně a jako tápáním v noci symbolů a předobrazů hledá Toho, jenž nepromluví o sobě leč aby řekl: „Měl jsem hlad a žízeň, byl jsem cizincem, nemocen a nah“, a nádherná „modlitba umění“, jež slove „Spása skrze Židy“ nejeví se mu bez pochyby ničím

jiným leda velice posměšnou a velice soucitnou almužnou tomuto Chudému v pravém slova smyslu.

A teď ještě omluva, že jsem neuvedla více z tohoto spisovatele, jemuž není rovného. Doufám však přece, že věty, příliš vzácné, sebrané po jeho díle, vzbudí žádost, znáti je zcela celičké, u některých z těch anonymních básníků, o nichž jsem mluvila. A přeju si, aby pranerozumný Leon Bloy pomstil je již jednou skvěle ze všech moudrostí a ze všech dogmatismů.

Přeložil JOSEF FLORIAN.